LIETUVA

LITHUANIAN DAILY

Kopija 2 c.

Published and distributed under permit (No. 582) authorized by the Act of October6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, *A. S. Burleson*, Postmaster General.

Copy 2c.

Entered as Second-Class matter July 13th, 1893, at the Post Office of Chcago, Illinois, under Act of March3rd, 1879.

Metai Sav. XXVI Dien. I

CHICAGO ILL., SUBATA GRUODŽIO (DECEMBER) 21 d. 1918 m

No. 24

Kontr-Revoliucija Vokietijoje

Austrijos vadai bus nubausti

Svarstys Rusijos klausimą

Sumušę bolševikus

HINDENBURGAS RENGIA KONTER-REVOLIUCIJĄ

Paryžius, Gruodžio 20d. — Žinios iš Zuricho į laikraštį *Journal* praneša, kad lauko maršalas von Hindenburg pasiuntė telegramą Berlino valdžiai pranešdamas, kad jis nori sudaryti naują frontą už šešių mylių nuo užpakalio neutrališkos zonos nustatytos taikos sutarčių.

Berlino valdžia pareikalavo kad maršalas pasiaiškintų, bet iki šio laiko jokio atsakymo ne gavo. Korespondentas patvirtina, kad Gen. Schench, Prusijos karės ministeris, lauko maršalas Hindenburgas ir Gen. Leguid, komanduotojas Berlino kariumenės rengia kontr---revoliuciją. Jie užreiškia, kad dabartinė valdžia negali dasiekti savo tikslo ir palaikyti tvarką.

AUSTRIJOS VADAI BUS NUBAUSTI.

Vienna, gruodžio 19 d. (suvėlinta). Austrijos valdininkai, kurie prisidėjo prie surengimo visasvietinės karės, bus nubausti. Bilius likosi įneštas atstovų butan, kuriame reikalaujama, kad armijos vadai ir jų padėjėjai butų ištirti ir nubausti.

SVARSTYS RUSIJOS PADĖJIMĄ.

Londonas, Gruodžio 20 d.-- Londono korespondentas laikraščio Manchester Guardian aiškina, kad prezidento Wilsono sumanymas greitu laiku aplankyti Angliją, yra tame, kad prezidentas Wilsonas išreiškė norą, pasitarti su Anglijos valdžia apie Rusijos padėjimą, prieš taikos konferenciją.

Korespondentas nurodo į tą, kad dabartiniame laike Londone randasi buvęs Rusijos premieras Kerensky ir Paul Miliukoff, buvęs užrubežinių reikalų ministeris ir vadas konstitucijoniškų demokratų (kadėtų.)

Jis taipgi atkreipia atydą į pranešimą Millnero, karės sekretoriaus Rusų situacijoj, kuri, kaip jis sako, matomai yra išleistas prirengti publiką prie busimų atsitikimų.

Paskalos apie pirmynžengystės politiką prieš Rusiją didinasi ir jausmas ne tik darbininkų tarpe, bet ir komercijiniuose rateliuose pasidarė labai įtemptas apie kitą musų prietikį Rusijoj. Pastumėjimas talkininkų judėjimo, kaip manoma, paeis iš Londono, ne iš Paryžiaus. Dalis, kurį Amerika turi paimti dideliame bandyme nuversti bolševikus ir pertaisyt Rusiją, jeigu Suvienytos Valstijos dalyvaus toliaus, turės buti didelė."

SUMUŠĘ BOLŠEVIKUS.

Paryžius, gruodžio 20 d. Žinios iš Archangelsko praneša, kad rusų liuosnoriai kareiviai sumušę bolševikus ir atstumė juos atgal per upę Pijma. Ukininkai tame apskrityje nuo 18 iki 45 metų suisroganizavo ir smarkiai kariauja prieš bolševikus.

Ukininkai išleidę atsišaukimą į šiaurinę dalį Rusijos gyventojų, kviesdami juos mobilizuoti kariumenę prieš bolševikus.

ATVIRAS LAIŠKAS WILSONUI.

Munich, Gruodžio 20 d. -- Gen. Count Max Montgelas, kuris buvo atšauktas iš Šveicarijos kad užimti vietą Bavarijos kabinete lapkričio 21 dieną ir kurį Francuzijos laikraščiai vadina "Antras Lichnovsky" už tai, kad jis pradžioje karės iškėlė aikštėn padėjimą Vokietijoj, atspauzdina atvirą laišką prezidentui Wilsonui, kuris skamba:

"Šiose galutinose sąvaitėse akys viso pasaulio yra atkreiptos ant jusų. Virš kitų, akys Vokietijos žmonių dabartiniame vargingame padėjime daboja jus. Męs nekaltiname kitų, bet męs tikime, pone Prezidente, kad jus neužmiršit visų pasipriešinimo aplaikyti pasisekimą principų kuriuos jųs išdėstėt. Męs budavojame ant žodžių, jusų pasakytų prie Washingtono kapo, kada jųs pasakėt, kad kiekviena despotiška valdžia, nežiurint kurios pusės ji butų, turi buti sunaikyta arba nuginkluota. Męs esame persitikrinę, kad jųs norite sutverti lygą lygybės tarp tautų, kurioje kiekviena tauta galėtų liuosai kvėpuoti darbuotis ir lavintis.

UKRAJINIEČIAI NUŠOVĖ FRANCUZIJOS PASIUNTINĮ.

Geneva, Gruodžio 20d. --- Leitenantas Henry Villaine, vadas Francuzijos komisijos pasiųstas ištyrti priežastis nesutikimų tarp Ukrajinos ir Lenkijos, likosi nušautas Ukrajiniečių kareiviais, sulyg telegramos aplaikytos Lenkų biuru Lausanne iš Lembergo. Francuzijos komisija pribuvo Lembergan laike mušių tarp Ukrajiniečių ir Lenkų. Užbaigus savo darbą komisija rengėsi grįžti atgal, kada jos vadas likosi nušautas.

UŽRUBEŽINIŲ REIKALŲ ŠTABAS STREIKUOJA.

Amsterdamas, Gruodžio 20, Laikraštis Rhenish Westphalian Gazette praneša, kad visi svarbiausi valdininkai Vokietijos užrubežinių reikalų departamento streikuoja, išreikšdami protestą prieš priėmimą Dr. Solf užrubežinių reikalų ministerio rezignacijos. Nei vienas iš valdininkų neatsilankė ministerijon per kelias paskutinias dienas ir užrubežinių reikalų departamentas apverstas darbu, bet nėra kam prižiurėti.

"ŽMONIŲ" LYGA BERLINE.

Londonas, gruodžio 20 d. Žinios iš Kopenhageno praneša, kad Berline likosi suorganizuota "Žmonių Lyga."

Lygos komitetas susideda iš princo Maximiliano, buvusio Vokietijos kanclerio, Hugo Haase, neprigulmingo socialisto, Count Bernstorff, buvusio ambasadoriaus Suvienytose Valstijose, Mathias Erzberger, vado Centro partijos, Dr. W. S. Solf, buvusio užrubežinių reikalų ministerio ir kitų.

LIBERALAI PRIEŠINGI SPARTAKAMS.

Kopenhagenas, Gruod. 20d. Laikraščiai aplaikyti iš Berlino praneša, kad Dr. Gustave Stresemann, vadas nacionalistų liberalų partijos Vokietijoj pranešęs, kad Vokietijos žmonių partija, kurioje jis nuo pat pradžios revoliucijos aktyviškai dalyvauja, yra priešinga social-demokratijai ir kariaus prieš socialistų valdininkus. Partija šaukia konferenciją ant Gruodžio 30 d. Frankforte.

Mathias Erzberger, vadas Vokietijos taikos sutarties delegacijos pranešė, kad ištrėmimas iš Alzacijos dauginasi kiekvieną dieną, sulyg aplaikytos telegramos iš Berlino. Jis taipgi pranešė, kad penkiolika ypatų priskaitant ir atstovą Bochle iš Strassburgo likosi suareštuota ir kad Herr Rebhaltz, pirmsėdis Strassburgo Kareivių Tarybos areštuotas ir uždarytas tvirtovėje netoli Strassburgo.

VOKIETIJA PROTESTUOJA PRIEŠ LENKUS.

Amsterdamas, gruodžio 20 d. Žinios iš vokiškų šaltinių praneša, kad vokiečių gyventojai Danzigo laikė masinį susirinkimą, protestuodami prieš lenkų užėmimą to miesto ir kad gubernatorius Poseno von Jagow pasiuntė bevieliniu telegramu Prezidentui Wilsonui protestą.

Lenkų kariumenė, kuri užėmė Danzigą, yra po vadovyste gen. Joseph Haller, komanduotojaus lenkų kariumenės Francuzijoj.

WILSONAS APLANKĖ ITALIJOS KARALIŲ.

Paryžius, gruodžio 20 d. Prezidentas Wilsonas šį vakarą aplankė Italijos karalių Victor Emmanuel.

KRITIKUOJA LODGE'O TAIKOS IŠLYGAS.

Paryžius, gruodžio 20 d. Plati publikacija buvo suteikta Paryžiuje "dvidešimts vienai išlygai taikos" priskaitomos senatoriui Lodge iš Massachusetts, kurias nekurie apžvalgininkai skaito už pilną programą taikos išlygų republikonų partijos. Jie nepadarė didelės įtekmės, nes nesulaiko savyje keletą svarbių išėjimų.

Žemiaus pažymėtos yra Lodge'o taikos išlygos:

1. Centralinės Valstijos turi sugrąžinti visą tą, ką jie buvo paėmę.
2. Atlyginti už padarytą blėdį.
3. Atlyginti už nužudytus civiliškus žmones.
4. Centrališkos Valstijos turi užmokėti karės išlaidas.
5. Alzacija ir Lorrainas sugrąžinti Francuzijai.
6. Italija Irridenta prijungti prie Italijos.
7. Turkija turi buti padalinta tarp talkininkų po jų protektoratu.
8. Kontrolė Dardanelių turi buti talkininkų rankose.
9. Serbijai, Albanijai, Rumunijai ir Grekijai turi buti atiduotos teritorijos, sulyg tų šalių gyventojų aspiracijų, jų rasių ir vienodumo kalbos.
10. Lenkija, Čecho-Slovakija ir Jugo-Slavija turi buti ne prigulmingomis valstijomis ir susidėti iš visų distriktų, kuriuos didžiuma gyventojų yra lenkai, čecho-slovakai ir jugoslavai.
11. Schleswig, Holstein ir Luxemburg turi nusispręsti apie savo likimą.
12. Tvarka turi buti įvesta Rusijoj ir atsargumas turi buti paimtas prieš Vokietijos prisisavinimą.
13. Vokietijos kolionijos ne turi buti jai sugrąžintos.
14. Kiel kanalas ir Helgolandas turi buti po talkininkų kontrole.
15. Sutartis Brest-Litovsko ir Bucharešto turi buti panaikintos.
16. Laivynai Centralių Valstijų turi buti perduoti talkininkams.
17. Nuginklavimas Centrališkų Valstijų.

Viršminėti punktai, sulyg apžvalgininkų nuomonių, nėra gerai išaiškinti. Senatoriaus Lodge'o paskutinieji keturi punktai, kuriuose reikalaujama užėmimo priešo šalies iki net galutinai taika bus padaryta, laikinos kontrolės talkininkais neišdirbtos medžiagos ir kitų yra priimami.

RINKIMAI PASKIRTI ANT SAUSIO 19.

Berlinas, gruodžio 20 d. Kongresas Darbininkų ir Kareivių Tarybų nutarė, kad rinkimai Steigiamojo Susirinkimo bus laikomi sausio 19 d. Priešingų rinkimams Steigiamojo Susirinkimo buvo mažai ir jie gavo tiktai 40 balsų iš 240 balsų.

Taipgi nutarta, kad Vokietijos valdžia pradėtų derybas su talkininkais paliuosuoti užimtas Vokietijos vietas, kad galėtų prisirengti prie rinkimų ateinančiame mėnesyje.

APVOGĖ BANKĄ.

Chicago, Ill., gruodžio 20. Penki apsiginklavę banditai šiądien prieš piet užpuolė ant Summit State Bank ir pabėgo su pinigais ir Liberty Bond sais vertės apie $25,000 ar $35,000.

DAUG BEDARBIŲ BERLINE.

Berlinas, gruodžio 20 d. Laikraštis Taglische Rundschau apskaitliuoja, kad dabartiniame laike randasi apie 60,000 ar 70,000 darbininkų bedarbių, nepriskaitant streikuojančių darbininkų. Praneša ma, kad skaitlius kareivių, ubagaujančių Berlino gatvėse labai didelis, tuom pačiu laiku yra daug darbų, kurie nėra atliekami.

VENGRIJA PRAŠO MAISTO.

Rymas, Gruodžio 20 d. --- Vatikanas persiuntė notą talkininkams nuo Vengrijos valdžios, kurioje aprašomas maisto trukumas nekuriuose miestuose Vengrijoj.

SOCIALISTAI IŠSTOJO IŠ MILITARIŠKO KOMITETO.

Paryžius, gruodžio 20 d. Kaipo pasekmė mitingo socialistų grupės atstovų bute šios dienos, visi devyni socialistai, nariai militariško komiteto, rezignavo.

NORI ATIDĖTI LYGĄ TAUTŲ.

Washingtonas, gruodžio 20 d. Senatorius Lodge iš Massahcusetts, republikonų vadas, kalbėdamas šiądien Senate, patarė atidėti sutvėrimą Tautų Lygos net iki Taikos Konfrenecija užbaigs savo darbą. Jis pasakė, kad šis klausimas turi buti apsvarstytas atskirai ir vėliaus.

KONFISKUOS IMPERATORIŠKAS ŽEMĖS.

Kopenhagenas, gruodžio 20 d. Žinios, aplaikytos šiądien Kopenhagene praneša, kad Austrijos Tautiška Taryba nutarė konfiskuoti visus imperatoriškus dvarus ir žemę. Imperatoriškas palocius bus perkeistas į vaikų namą.

SUVIENYTŲ VALSTIJŲ DEMOBILIZACIJA.

Washingtonas, gruodžio 20 d. Daugiaus negu 300,000 kareivių likosi paliuosuota iš armijos. Sekretorius Baker šiądien pasakė, kad demobilizacija kariumenės dabartiniame laike eina greitumu 150,000 savaitėje ir kad karės departamentas stengiasi padaryti taip, kad kiekviena diena 1,000 kareivių iš kiekvienos butų galima paliuosuoti po "kempės."

VOKIETIJA ŠAUKIASI PRIE SUV. VAL.

Washingtonas, gruodžio 20 d. Vokietijos valdžia atsišaukė prie Suvienytų Valstijų, kad ji atmainytų taikos sutarties išlygas ir kad pasiųstų Vokietijai maisto.

Nors pirmiaus sekretorius Lansing pranešė, kad Vokietija su tokiais prašymais nesikreiptų atskirai prie Suvienytų Valstijų, bet kad kreiptųsi prie visų talkininkų, bet Vokietija neklauso.

NAUJA PSKOLA ANGLIJI.

Washingtonas, gruodžio 20 d. Suvienytos Valstijos padarė naują paskolą Anglijai ant $250,000,000, kas sudaro su pirmesnėmis paskolomis Anglijai $4,195,000,000 ir visiems talkininkams $8,464,542,702.

Nauja paskola Anglijai likosi suteikta sulyg sutarties, kad Anglijos valdžia parupins tokią sumą pinigų Amerikos ekspedicijiniai kariumenei.

598 KAIZERIO UNIFORMŲ..

Londonas. Bekraustant buvusio kaizerio namus atrasta 598 militarių įvairių uniformų prigulėjusių pačam kaizeriui. Ten yra kuo ne visos uniformos Vokietijos armijos ir laivyno. Beto yra daug kariškų uniformų kurios yra vartojamos kitose šalyse.

Taipgi, sulyg žinių iš Berlino, pranešama, kad kaizerio arklydėse rasta keliolika tukstančių arklių, prigulėjusių buvusiam kaizeriui. Arkliai konfiskuoti.

O, kiekvienas jo norėtų.

Kalėdų Diedukas, yra meilus svečias kiekvienam vaikui. Kiekvienam tevui butų jis malonus, jeigu per kaminą nuleistų nors---toną anglių. Žinote, anglis beveik dabar tiek kainuoja, kaip, nelyginant, deimantai.

Politiška Savaitė.

Neramumai, kaip limpanti liga, yra ukrečiami. Tas aiškiai dabar pasirodo, nes apima ne vien karę vedusius, bet ir nuošaliai nuo jos stovėjusius kraštus. Neramumai atsirado Ispanijo ir Portugalijoj ir Bulgarijoj; Portugalijos sostinėj Lisbonoj ant gatvės tapo prie šų nušautas tos jaunos respublikos prezidentas Dr. Paes. Šveicarijoj ir Hollandijoj bijosi bolševikų, kad valdžia netektų bolševikams, kaip Rusijoj. Bet reikia abejoti, kad tas pasiektų jiems ilgesniam laikui, nes abiejuose kraštuose gyventojų apšvietimas stovi kur kas augščiau negu Rusijoj. Net Vokietijoj, nors pralaimėjusiame karę krašte paprastai kįla neramumai, jie netvirtai laikosi, nes žmonės apšviestesni neleidžia bolševikams Vokietijoj elgties taip, kaip jie elgiasi Rusijoj.

Sutvarkius po karinius prietikius, Europos žemlapis išrodys visai kitaip, negu išrodė prieš karę. Persikeis žemlapio išvaizda ir Azijoj. Žydai su džiaugsmu priėmė Anglijos pasiulymą suteikti neprigulmybę Palestinai ir ją žydams atiduoti. Tas Anglijai nesunku padaryti, nes Palestina dabar yra anglijonų rankose. Bet Palestinoj tarp gyventojų žydų yra vos trečdalis, o ypač kaimuose syrijonų yra didelė persvara. Jiems tai žydai žada suteikti pilną tikėjimišką ir tautišką laisvę, tik kaszin, ar savo pažadėjimą išpildys. Syrijonai jiems nenori tikėti.

Bet žydai nepasiganėdina savo viešpatyste Palestinoj, ir reikalauja sau tautiškų teisių, savo mokyklų Lenkijos, Lietuvos ir Rumunijos miestuose, kur ištikro ten žydų yra dauguma, o žydai ten lygių su krikščionims teisių neturėjo. Bet tąsyk Lenkijos miesteliai butų ne lenkiški, bet žydiški, lenkystei neprielankųs. Lenkai mat savo valdymo budu nemokėjo jų lenkiškais padaryti, kaip tai yra Vokietijoj arba Francuzijoj Jie dabar lenkams svetimi ir neprielankųs per pačių lenkų kaltę.

Dėl nenoro pasiduoti lenkystei ir kįla nesikentimas tarp žydų ir lenkų Lenkijoj. Tas pagimdė žydų skerdynes Lvove ir kituose Lenkijos miestuose. Skerdynės tos, kadangi žydai apie jas, turėdami veik pusę laikraščių savo rankose, tuoj pagarsino, sumažino lenkų pritarimą Anglijoj, kur jis buvo didžiausis. Skerdynės tos buvo nemažos, nes vien Lvove palaidota suviršum 900 užmuštų žydų. Už skerdynes lenkai mėgino kaltę mesti ant visų, kas jiems pakliuvo; tai ant ukrajiniečių, tai ant vokiečių kareivių, grįžtančių iš Rusijos, tai ant paleistų iš kalėjimų kriminalistų. Laimė lietuvių, kad nie kur Lietuvoj žydų skerdynių nebuvo, o lenkai butų jiems kaltę primetę. Bet ištikro kalti pats lenkai; tomis skerdynėmis jie parodė visą savo kulturingumą. Talkininkai pasiuntė tyrinėti skerdynes specialę komisiją, kurią lenkai galėjo ant klaidaus kelio nuvesti; bet vargiai tas duosis, nes tarp tyrinėtojų yra ir žydų atstovai, kurie neleis lenkams nuo atsakomybės išsisukti.

Apart žydų, stato reikalavimus ir kitos pavergtos mažosios tautos, nors žinoma, jų reikalus taikos tarybose galutinai sutvarkys talkininkai, kurie vienok turės taikytiesi prie aplinkybių, todėl negalės išpildyti visų geismų iš verguvės paliuosuojamų tautų, jeigu jų reikalavimai bus perdideli, o nuopelnai permaži. Didžiausius turbut iš pavergtų tautų reikalavimus stato besočiai lenkai, neturėdami patįs tokiems reikalavimams nei jokių pamatų. Jie reikalauja sau ne tik Lenkijos nuo jurių iki jurių, bet prie jos nori priskirti visus slavų ir lietuvių apgyventus kraštus. Jie reikalauja didelės, galingos neprigulmingos Lenkijos, turinčios mažiausia apie 35,000,000 gyventojų, iš kurių norės ir suvaldymui nenorinčių lenkų klausyti prie Lenkijos priskirtų, o augščiau už lenkus stovinčių tautų, iš kurių galėtų suorganizuoti milionines armijas. Bet reikia abejoti, kad lenkų reikalavimus talkininkai išpildyti galėtų, o geriau pažinus lenkus, gal jų išpildyti nei nepanorėtų, nes ir tarp slavų netrukta tautų kulturiškai daug augščiau už lenkus stovinčių.

Kad geriau prieš slavų priešus vokiečius galima butų atsiremti, tarp čecho-slovakų, pietinų slavų (Amerikoj juos siškai) buvo padaryta tam tik ar sutartis, bet jinai neilgai laikėsi, ji dėl lenkų godumo greitai iširo tarp lenkų ir čechų. Nesutikimai kilo už Fečius apskritį, apgyventą čechų, kur yra ir kiek lenkų. Apskritį tą lenkai norėjo pasisavinti. Neapsimoka mat su lenkais sutarties daryti, nes jie ir sutarimus laužo.

Lenkai nuo Vengrijos paveržė Spižo žemę, nes ji kada tai Lenkijai prigulėjo. Gavo ją nuo Vengrijos karaliaus Jagaila, kaipo kraitį savo pačios Jadvygos. Gal jie užsimanys nuo Bulgarijos gauti Varną, nes prie to miesto, sulaužęs prisaiką žuvo lenkų karalius Vladislovas Jagalionietis veik su visa lenkų kariumene. Nuo senų mat laikų lenkai nemėgsta branginti savo prisaiką.

Vaidai lenkų su ukrajinais negali pasibaigti, nes lenkai savinasi ukrajinų apgyventą Galicijos dalį (ji didesnė už lenkų apgyventą dalį). Lenkai nepaiso nei Prezidento Wilsono išreikštų nuomonių, kad tik vienos ir tos pačios tautos apgyventi kraštai tektų naujai tveriamiems neprigulmingiems kraštams. Turbut ir taikos derybose talkininkai daugiausia vargo turės su lenkais, kurių besotis godumas stengsis naikinti visus talkininkų doros principus. Ir nenorėdami, talkininkai turės griebtis mažinimo lenkų begališko godumo, nes kitaip tas jų godumas naujas kares sukels; ir dabar pasitaiko kruvini susirėmimai Galicijoj ir Kijeve tarp lenkų ir ukrajinų. Apart lenkų, talkininkai daug nemalonumų turės su Rusijos bolševikais, kurie taipgi nežino, kam yra daromi sutarimai, todėl jų nepildo.

Kuomet vokiečių kariumenė pasitraukė iš Estonijos ir Latvijos ten nuo šiaurių pradėjo veržtiesi bolševikų raudonoji gvardija ir bolševikiškai elgtiesi, kas net su bolševikais besiskaitantiems latviams nepatiko. Kuomet bolševikų gvardija priėjo prie Rygos, naikindami kraštą, latviai atsišaukė prie talkininkų, prašydami pagelbos. Gal but, kad talkininkų kariumenė, esanti šiaurinėj Rusijoj, bus pasiųsta prieš bolševikus Latvijon ir Lietuvon. Pasitraukus vokiečiams iš Finliandijos, gyventojai savo kraštą pagarsino respublika ir išsirinko pirmą prezidentą. Juom tapo kariumenės vadas, gen. Mohrenheim.

Tvarkos vis nėra ir kituose karės apimtuose kraštuose. Dėl neramumo talkininkų laivynas bombardavo Turkijos miestą Smyrna, kurį buvo apvaldę vokiečių pritarėjai Jaunaturkiai ir, žinoma, juos nuramino.

Bolševizmas, kur jis tik tvirtai koją pastato, atgabena neramumą; ten puola ir skaldosi tvirtos pirma viešpatystės. Pirmiausiai tai parodė Rusija, o dabar tas pats apsireiškia gal tvirčiausiai suorganizuotoj Europos viešpatystėj—Vokietijoj. Bolševizmas skaldo ir Austriją, kuri jau, turbut, vėl kruvon nesueis. Vokietijoj viens po kitam kraštas atsidalina, atsiskiria. Dabar nuo Prusų atsiskyrė Prusų Lietuva visa, ne vien lietuvių užimti tuli miestai, kurie ištikro nei nebuvo lietuviški. Tas yra gerai, nes galima tikėti, kad ir vokiški apskričiai susijungs su Lietuva. Kad tik augštesnė ten vokiečių kultura nepavergtų lietuvių, kaip tai pirma buvo.

Vakaruose talkininkų kariumenės vis giliau žengia tikron Vokietijon. Talkininkų armijos užėmė jau svarbiausias vakaruose Vokietijos tvirtoves; užėmė Koeln, Coblenz ir Mainz. Vokiečiai nei nemėgina talkininkams priešintiesi.

Ramumą Europoj atgabęs vien galutina taika, kuri nustatys naujus ten tautoms rubežius. Bet jai dar prisieis mažinti pergodžių tautų, tokių kaip lenkai, godumus. Bet taikos galutinos tarybos dar nei neprasidėjo. Prasidės jos pradžioj sekančių metų.

Prezidentą Wilsoną Europoj visur priima labai karštai su dėkingumu už suteiktą pagelbą. Francuzijoj jis pasimatė su jos prezidentu Poincare ir vyriausiu kariumenių vadovu, vokiečių pergalėtoju, maršalu Foch. Susitiko su Italijos karaliumi ir iškeliavo Anglijon pasimatyti su Anglijos valdonais. Karė jau turbut galutinai pasibaigė, nors tikros taikos dar nėra.

Kreivos Akįs

Gali buti išgydytos užtikrinančiai

Dr. Franklin O. Carter garsus akių gydytojas Chicagoje, aukauja naują gyddymą dėl žmonių kreivų akių.

Jis užtikrina galutinai atitaisyti dargi blogiausiuose atsitikimuose kreivų akių bile amžiaus. Jo metodos yra ORIGINALIŠKOS — SAUGIOS — BE SKAUSMO — VIEŠUOMET PASEKMINGOS, atlieka į 15 minučių ten pat savo ofise be chloroformos arba pjovimo muskulių ir be akinių.

UŽRAQYTA VIRŠ 950 IŠGYDYTU 20 METU PATYRIMO prie STATE st.

Kainos vidutinės, taip kad dargi neturtingi darbininkai neturi pasilikti kreivomis akimis.

Dėl platesnių žinių rašykite arba ateikite.

Keletas kreivomis akimis šiuo laiku išgydyta.

Jųs galite nueiti ir pasimatyti su jais ypatiškai: — P-lė Sala 2605 So. rumbull Ave.; p-as Emil John, 4347 Lincoln Ave.; p-lė Lillian Kolar, 1503 W. 17th St.; p-as J. Hanus (vaikas), 5001 So. Honore St., Visi Chicagoje.

Franklin O. Carter M. D.
120 SO. STATE GATVE
Ausų, Akių, Nosies ir Gerklės Specialistas
Valandos: 9 ryto iki 7 vakare; nedėliomis: 10 ryto iki 12 dieną.

Savaitraščio Skaitytojau

Kreipiamės prie Tamstos, senas "LIETUVOS" skaitytojau, kuris radai joje artimą draugą ir patikėtiną patareją. Pranešame Tamstai, kad perkeičiant 26 metus tarnavusią lietuvių visuomenei savaitinę "Lietuvą" į dienraštį, taipgi persikeitė ir apmokėjimas už prenumeratą, ir tik tokiu budu jis tapo atsilikusiu. Todėl kviečiame Tamstą, senas "Lietuvos" skaitytojau, apsimoket už ištikimai tarnaujantį visuomenei, už sargiai dabojantį Tamstos, skaitytojau, reikalus dienraštį "Lietuvą", nes krasa draudžia neapmoketą laikraštį siuntinet. Nenoretumeme Tamstai padaryt nesmagumą, sulaikant dienraščio "Lietuvos" siuntinejimą. Drįstame laukt nuo Tamstos greito atsiliepimo, nes, suprantame, Tamsta spejai apvertint savo istikimą artimą dienraštį "Lietuva". Užkviečiame "Lietuvos" skaitytojus, Lithuanian Publishing Bendrovės dalininkus, artimus ir pažistamus tuojaus užsiprenumeruoti Dienraštį "LIETUVĄ."

Laiškus ir pinigus siųskite sekančiu antrašu:

"LIETUVA"

3253 S. Morgan St., CHICAGO, ILL.

Dienraščio "LIETUVA"
KAINOS

CHICAGOJE	Metams	$6.00
,,	Pusei metų	3.50
In Kitus Suv. Valstijų Miestus		
Metams	- -	$5.00
Pusei Metų	- -	3.00
In Kanadą	Metams	7.00
In Kitas Šalis	Metams	8.00

VISKĄ RASYKITE AIŠKIAI.

Šitą kuponą išpildyk, nukirpk ir drauge su Money Orderiu, čekiu, arba pinigais prisiųsk mums.

"LIETUVA" 3253 So. Morgan St., Chciago, Ill.

GERBIAMIEJI:—

Siunčiu Tamistoms $ . . .. ir prašau siuntineti dienraštį "Lietuvą" per ..... met. (ant kiek laiko)

Mano adresas:

Vardas ..... Pravardė .....

Stubos numeris (arba box) ..... Gatvė .....

Miestas ..... Valstija .....

TRUMPA Lietuvių Visuomenės Istorija

Parašė Š. M.

(Tąsa)

Tautinis judėjimas. Nors Mažojoje Lietuvoje kaip ir nebuvo nuoseklaus ir gyvesnio tautinio judėjimo, tečiaus buvo pastangų jis sudaryti; sudarymas to judėjimo ankštai surištas su daktaro Jurgio *Sauerweino* (1831-1904) vardu, kuris buvo Hanovero vokietis kilme, išmoko lietuviškai ir gyvendamas Prusų Lietuvoje buvo karštu lietuvių kalbos apgynėju, užtarytoju ir mylėtoju. Jis organizavo lietuvius peticijoms leisti lietuvių kalbos mokyti Mažosios Lietuvos mokyklose; jis rašė lietuviškai žadinančių lietuvybę eilių; tvėrė draugijų ir užtat daug nukentėjo nuo vokiečių ir pačių tamsesnių arba blogos valios šviesesnių lietuvių.

Tečiaus jis padengė savo vardą nemaria garbe visai lietuvių tautai ir ateis laikas, kuomet dėkinga lietuvių tauta atiduos jo darbams prideramą pagarbą.

Todel, kad įžvalgi vokiečių avangardų Kulturos akis rytuose labai tėmijo, kiekvieną Mažosios Lietuvos vyrų tautinį krustelėjimą, neatsirado žmonių, kurie butų drįsę viešai ir stačiai palaikyti Jurgio Sauerweino darbą, bet širdžių, kurios troško Mažosios Lietuvos tautinio subruzdimo buvo ir yra tarp jos gyvų visuomenės darbininkų, ir, reikia tikėtis jos apsireikš dar kada-nors.

Mažosios Lietuvos rolė Didžiosios Lietuvos Kulturoje. Jau sakėme, kad Mažoji Lietuva pasitarnavo Didžiajai Lietuvai atsiradimu joje raštijos, paskui savo raštais pirmųjų rašytojų, visų klasikų ir lietuvių kalbos tyrėjų. Vyduno raštais, užtarimu Didžiosios Lietuvos Europos karės metu, bet labiausiai, nusų nuomone, pasitarnavo, priglauzdami Didžiosios Lietuvos spaudą Draudimo Metais ir prigelbėdami jai eiti. Nemirtina garbe apsidengė tame darbe senieji veikėjai: Šernius, Jankus, Mikšas ir gera eilė jaunesniųjų, kurių darbai bus apvertinti ateityje.

DIDŽIOSIOS IR MAŽOSIOS LIETUVOS RYŠIAI.

Europos karės metu Didžioji Liteuva, atekusi visa vokiečiams jau naturališkai arčiau susirišo su Mažąja. 10 tukstančių išgabentų į Rusiją Prusų lietuvių ten svetimyjoje, susirišo kulturos ryšiais su Didžiosios Lietuvos tremtiniais.

Tečiaus buta žmonių ir pirmiau, kurie stovėjo už Didžiosios ir Mažosios Lietuvos susiartinimą. Didelį darbą atliko laikraštininkas g. A. Rimka, nukakęs į Prusus pažinęs vietoje sąlygas ir parašęs nuosamų rašą "Prusų Lietuviai," kuris gerai nušviečia visą Prusų lietuvių visuomeninį padėjimą.

Nemažą darbą darė ir kiti Prusų lietuviai, kurie dalyvavo visose kulturėse Didžiosios Lietuvos įstaigose.

Bet didesni ryšiai tarp Didžiosios ir Mažosios Lietuvos visuomenių palieka ateičiai, kuomet sukulturėjusi Didžiosios Lietuvos visuomenė nedarys tikybinių ir politinių skirtumų ir Mažojoj Lietuvoj ras daug savo rasinio, kulturinio ir politinio atnaujinimo. Lygiai, kaip ir Mažosios Lietuvos lietuviai Didžioje Lietuvoje.

Ir ta valanda netoli.

7. Didiosios Lietuvos išsivystimas

TIKYBINIŲ RAŠTŲ LAIKOTARPIS PO PIRMŲJŲ RAŠTŲ ATSIRADIMO.

Sunku tokiame nedideliame konspekte nuodugniai ir plačiai išgvildenti šį klausimą. Tam reikia tomų, kurių reikia laukti dar ateityje. Pakaks čia paminėjus svarbiausius nuotikius ir darbus.

Po Giedraičio, Daukšos, Širvydo ir kitų pirmųjų Didž. Lietuvos rašytojų, kuriems pasisekė atlaikyti Lietuvoje katalikybė nuo pludusio į ją protestantizmo, kuriam laikui lietuvių raštija kaip ir užmiega, pailsusi ant "laurų."

Po tų pirmųjų rašytojų per visą XVII ir XVIII amžių eina šioki-toki tikibiniai raštai, kaip ir Mažojoje Lietuvoje. Bet visi menko turinio, ismarginti "makaronizmais," anot Maironio.

Taip tęsiasi dalykai ligi pat galo aštuonioliktojo amžiaus, kuomet bežlungant Suvienytai Lietuvių-Lenkų Valstybei pakįla patriotizmo banga Lietuvoje.

Tais laikais pasižymėjo lenkiškai rašę lietuviai.

LENKIŠKAI RAŠĘ LIETUVIAI.

Jų pagarsėjo savo karštu lietuvių patriotizmu lenkų kalba rašytuose raštuose ištisa eilė, galima sakyti, per visą sekamą metašimtį. Jų tarpe pralotas *Bohusz*, Liudvikas *Jucevičius*, Eustachijus *Tiškevičius*, *Kirkoras*, Teodoras *Narbutas*, pagalios Adomas *Mickevičius* ir Juozas *Kraševskis*.

Ypačiai paskutiniuoju taip ir rauda, taip ir dejuoti, dejuoja, taip ir auste audžia senovės lietuvių galybės laikus.

Geri vertimai jų raštų į lietuvių kalbą bus didžiausias įdėlis į lietuvių raštiją.

DIDŽIOSIOS LIETUVOS KLASIKAI

Tečiaus vienu laiku su tais lenkiškai rašiusiais lietuviais atsiranda ir lietuviškai rašiusiųjų. Ir jie pagamina nemaža gerų dalykų bendrai lietuvių raštijai.

Antanas *Strazdelis* (Drazdauskas), kunigas, 1763—1833 m. originalių šventų giesmių, jų tarpe "Pulkim ant kelių," ir nemaža gražių, lengvų, palakių, liaudies styliuje dainelių.

Dijonizas *Poška*, Barždių-Bijotų bajoras, išvertė lietuvių kalbon "Enejida" ir parašė daug originalių dainų ir epigramų, kurių dalis jo laikuose buvo atspausdinta ir žuvo Lenkmetyje. O pusėtina jo poema "Žemaičių ir Lietuvos mužikas" paliko rankraštyje ir buvo atspausdinta "Aušroje" 1886 m.

Ta poema turi visuomeninės svarbos, kadangi gerai aprašo tų laikų mužiko vargus. Jo draugas *Valenavičia*, sudėjęs garsią dainą apie Birutę ir rašinėjęsis su juomi, parodo tikrą tautinį ir kulturinį susipratimą. Tais laikais rašo ir teisėjas *Klementas* lietuviškai. Iš jo raštų galima pažinti bajorų gyvenimas.

Bet tai buvo tik žvaigždelės prieš pirmąsias didžiąsias lietuvių žvaigždės: Daukantą, Ivinskį ir Valančių.

Simanas *Daukantas* 1793—1864 m. Lenkimų bojoras; baigė Vilniaus Universitetą; turėjo filozofijos magistro laipsnį; keliavo po Europą, dirbo rusų valdžios įstaigose; tuo pat laiku rinko medegos Lietuvių tautos ištorijai, iš kurios vėliau išėjo "Budas senovės lietuvių," išspaustas 1845 m. Petrapilyje ir "Lietuvių Istorija nuo Seniausių Laikų iki Gedeminui" ir "Pasakojimai Apie Veikalus Lietuvių tautos senovėje," atspausdintus d-ro J. Šliupo Amerikoje 1890 m.

Be to jis rašė be maž ko visose rašto srityse: ir lietuvių kalbos gramatiką ir žodyną (kurie paliko rankraštyje) ir Kornelijaus Nepoto "Didžiųjų Karvaidų Gyvenimą" ir "Phoedro pasakas" ir Apie tabako auginimą, sodnų diegimą, apsisaugojimą nuo ugnies ir t. t. Tuos raštus spausdino Petrapilyje po įvairiomis slapyvardėmis.

Jam pirmam aiškiai gimė mintis prikelti lietuvių visuomenę tautiniai mokslo ir švetimo kelių.

Jis prikalbina ir Valančių, susipažinęs su juo netikėtai Petrapilyje, rašyti lietuviškai, steigti mokyklas, platintį blaivybę.

Motiejus *Valančius*, 1801—1875 m. Nastvėnų valstietis; baigęs Varnių seminariją, Petrapylio Dvasišką Akademiją, Žemaičių vyskupas, Daukanto prikalbintas ir įkvėptas labai daug pasidarbuoja lietuvių kulturai: parašo "Žemaitių Vyskupystę" —bažnyčios istoriją Lietuvoje, ir daugelį populiarių knygučių ir vadovėlių liaudies apšvietimui, steigia parapijines mokyklas, įsako kunigams raginti liaudį mokytis skaityti ir rašyti, platina blaivybę.

Jo apysakaitės "Palangos Juzė," "Pasakojimai Antano Tretininko," Suaugusių Žmonių Knygelė," "Vaikų Knygelė". Kalbos žvilgsniu ir šiądien gali but pavyzdžiu, kaip reikia rašyti liaudžiai.

Laurinas *Ivinskis*, miręs 1883 m. bajoras, mokytojas bajorų namuose ir dvarų mokyklose; ligi spaudos uždraudimui leido liaudžiai garsųjį "Kalendorių," išvertė "Genovaitę" lietuvių kalbon, paliko rankraščiuose daug raštų, jų tarpe: lietuviškai-lenkišką žodyną, zoologijos, botanikos ir mineralogijos vardus," "Rojus Pragaišintas" iš Miltono verstas, "Sudo Diena" pagal Young, rašė ir originalių eilių. Pirmas megino mokynti po mokyklas lietuviškai.

Prieš tuos tris vyrus ir jų laikuose rašė ir mažesnieji rašytojai: kun. *Stanevičia* ir *Aleknavičia* surinko liaudies dainų ir išleido, kun. *Pabrėža* parašė lietuviškai "Botaniką." Mikolojus *Miežinis* išleido "Lietuvių gramatiką" ir paliko rankraštyje "Lietuviškai-lenkiškai-lenkiškai-rusišką žodyną išspaustą Tilžėje 1894 m.

Broliai Antanas ir Jonas *Juškevičiai*, kunigas ir gimnažijos mokytojas surinko ir išleido 5624 lietuvių liaudies dainas ir 70.000 žodžių žodyną, kuris tebespausdinama.

Antanas *Baranauskas* (1835—1902) Anykštėnas, Žemaičių Seminarijos profesorius ir Seinų vyskupas, gilus lietuvių kalbos žinovas, parašė didžiausiąją ir be ne ligšioi gražiausiąją ("po Keturių metų laikų") poemą "Anykščių Šilelis," kuri apgieda šilelio išnykimą ir drauge girdis gailestis apie lietuvių dvasios sunykimą, išspaustą "Aušroje" 1885 m.

(Toliaus bus)

Iš Lietuvių Gyvenimo Amerikoje.

FORT STANTON NEW MEX.

Šis miestelis vienas iš puikiausių vietų Amerikoje. Ypač pasižymi sveiku oru, todėl Amerikos valdžia čia turi įtaisius džiovininkams ligonbutį, kurin priima valdžios darbininkus. Todėl pereitais metais buvo daug ligonių kareivių ir jureivių, kurie, reikia pasakyti, daugelis visiškai pasveiko. Lietuvių čia yra mažai, todėl jie veikimu nepasižymi.

A. Grigonis

PITTSBURG, PA.

Gruodžio 17 d. Čia kalbėjo p. J. Liutkauskas iš New Yorko. Jis labai puikiai nukalbėjo, kad net bolševikai plojo rankomis, o juk jie skaito, beveik, prasižengimu, jei kuris giria ne bolševiką. Pageidaujama, kad dažniau pasikartotų pas mus panašios prakalbos. Aukų susirinkta $65.00. Mat Pittsburgiečiai apie tukstantį jau pasiuntę. Kalėdų Eglaitei.

Soho Bedievis.

JAUNIMAS VEIKIA.

Worchester, Mass. Musų jaunimas, galima sakyti, tikrai veikia Dar jaunutė Dramos ir Dailės draugija "Aušrelė", pradėjo smarkiai judėti.

Dabar pradėjo mokintis dramą "Gyvenimo Verpete", kurią pati "Aušrelė" neseniai ir išleido. Tai gražus veikalas, suteikiantis jaunimui energijos jo kovoje už ateitį Neužilgo worchesteriečiai turės progą pamatyti gražų scenoje veikalą.

"Aušrelės" choras auga, kaip ant mielių. Ir kur gi neaugs turėdamas tokį puikų mokytoją, kaip kompozitorius M. Petrauskas. Choras ketina tuoj po Kalėdų duoti koncertą. Tai linksma žinutė.

Gruodžio 8 d. Worchestery'je lankėsi su prakalba p. J. O. Širvydas. Nors prakalbose žmonių buvo nedaug, bet Lietuvos reikalams sumesta virš $400.00.

Jonas Širvydas taipgi atsilankė, į "Aušrelės" namą, kur dailei apibrieżęs apie dailės prakilnę misiją pasaulyje, ragino jaunuolius lavintis dailėje. Prie to ragino taipgi užsiprenumeruoti laikraščių, ypač "Lietuvą," kad susirinkę į svetainę nariai galėtų ten rasti ir žinučių iš viso pasaulio.

J. Galiauskas

Svarbios iki šiol negirdėtos Tikybinės Prakalbos

Nedėlioje, gruodžio 22 d. popiet. Prakalbų tėma: *"Kokiu budu žmonės priima Kristų?"* Pradžia 3:30 val. popiet. Vakare bus prakalbos tėmoj: *"Kodėl piktą darąsis nekenčia šviesos?"* Pradžia 7:30 val.

Seredoje (*Kalėdų šventė*). Gruodžio 25 d., po piet. Prakalbų tėma: *"Kokią naudą atneša mums Kristaus užgimimas?* Pradžia 3:30 valandą. Vakare bus prakalbos tėmoje: *"Kas yra Jėzus Kristus?"* Pradžia 7:30 val.

Pėtnyčioje, gruodžio 27 d. vakare. Prakalbų tėma: *"Apie žmogaus amžiaus nickingumą."* Pradžia 7:30 val.

Nedėlioje, gruodžio 29 d. popiet. Prakalbų tėma: *"Kokiu budu męs dėkavojam Dievui už jo apveizdą praėjusiame laike?"* Pradžia 3:30 val. Vakare bus prakalbos tėmoje: *"Šios gadynės žmonių doriškas nupuolimas."* Pradžia 7:30 val.

Visi minėtose prakalbose apsvarstomieji dalykai bus labai įdomus ir naudingi kiekvienam žmogui. Todėl, tautiečiai lietuviai, susirinkite kuoskaitlingiausia! *Už inėjimą nereikia nicko mokėti.* Kolektų jokių nebus.

Minėtos prakalbos atsibus po num. 4537 *S. Ashland Av.* Toliaus gyvenantieji gali privažiuoti "Ashland Ave." ir "47th Street" karais.

Širdingai užkviečia,
Prakalbų Rengėjai.
(Apgarsinimas)

Extra, Lietuviai Prsinaudokite

Parsiduoda labai pigiai dvieji mediniai namai ant vieno loto 3514 Emerald Ave, Chicago. Priešakinis namas turė štorą su šokeisais ir fikščiuriais, užpakalyj su pagyvenimu; ant antro augšto 8 ruimai, išpopėruotą ir išmalevotą. Užpakalinis namas ant dviejų augštų po 4 ruimus. Kaina $3,200, bet gali pirktį ir su mažai pinigų inešdamas nuo $300 iki $500 o kitus ant morgečiaus ant 4 metų. Priežastis pardavimo --- savininko nesveikata. Turi buti greitai parduotas. Pasinaudokite gera proga. Kreipkitės Telephone Pullman 3417.

M. G. VALASKAS
373 Kensington Ave.
Chicago, Ill.

Dr. Virginia Narbutt
Physician & Surgeon
3001 West 22nd Street
2111 Marshall Blvd.
Ofiso valandos:
2 iki 4 po piet
7 iki 9 vakare
Tel. Lawndale 660
Gyvenimas:
Tel. Rockwell 1681

Pirkite Greitai

PARSIDUODA dviejų šeimynų murinis namas po 6 kambarius; neša $30.00 randos į mėnesį. Kaina tiktai $2,500.

PARSIDUODA keturių familijų murinis namas, po 4 kambarius. Geras beismentas ir "peach" stogas. Kaina tik tai $3,500. Randasi ant Wallace gat., arti 37tos gat.

PARSIDUODA labai pigiai puikus murinis naujas namas, trijų augštų, po 5 kambarius, su maudyklėmis, gazu, elektra, cimentinu beismentu ir visais parankiais įtaisymais. Randasi ant Emerald Ave., arti 32tros gat.

Klauskitės greitai pas
Liberty Land & Investment Co.
3301 S. Halsted St. Chicago

Svarbus Pranešimas.

Štai kur tavo laimė ir turtas! Ant pardavimo 2-jų augštų kampinis namas. Pirmas pagyvenimas 6-ių kambarių, antras 4-ių. Apačioj 6 kambariai apšildomi "štymu," viršui 4 kambariai apšildomi paprastu pečiu; aržuolinės grindjs, maudvnės ir kiti parankumai; 1 blokas nuo Halsted gatvės ir 1 blokas nuo 51-os gatvės karų. Lotas vertas $1,500, gatvės ir viskas kitas suvesta ir apmokėti. Namas, nerokuojant vertės loto, vertas $3,200, tokiu budu viso vertės yra $4,700.00, bet tą viską, jeigu kas pirks iki Kalėdų, gaus tiktai už $2,150. Patįs randauninkai užsimoka už apšildymą, jokių iškaščių savininkas neturi. Priežastis tokio pgiumo yra tame, kad vaikai dalinasi mirusių tėvų turtą. Lietuviai, pasinaudokite iš šios progos. Kas nori pasidaryti pusėtiną kruvą doliarių į trumpą laiką, tas čia turi aukso progą. Mažas įmokėjimas, lengvos išlygos. Dėl platesnių paaiškinimų kreipkitės į
Klauskite Jos. J. Szlikas
3301 S. Halsted St., Chicago.

Laikrodininkas ir Auksorius

AUKSO KRAUTUVE

Pripildyta vėliausios mados tavoro ir didžiausiame pasirinkime. Tavoras užtikrintas. Kainas patys pasiskirkite.

J. Kazakauskas
3255 S. Halsted St. prieš 33čią Chicago, Ill.

FARMOS

Vienintelis Lietuviškas Ukiškas Laikraštis

išeina iš lietuviško kaimo, kuris rašo vientik apie ukininkystę. Kuriame rasite daug pamokinimų, kaip ukę vesti; apie javus, žoles, gyvulius, daržoves, sodus, bites. Taigi užsirašyk ir skaityk, o kada norint bus nauda, jeigu reikės gyvent ant ukės šioj šalyj, arba tėvynėj. Taipgi manydami pirkti farmą rašykite į redakciją, įdėdami markę, o prisiųs gražų katalogą farmų, iš kurio išsirinksi sau tinkamą. Ukininko rėdystė suteiks jums teisingesnes žinias negu agenta. Visados adresuokit:

AMERIKOS UKININKAS
Box 96. HART, MICHIGAN

Kalėdų Dovanos

Užprašome pirkti pas mus. Turime didžiausį pasirinkimą naujausios mados tavorų, kaip tai: Laikrodėlių, Žiedų, Spilkų Karolių ir tt. Užlaikome geriausius Columbia Gramafonus ir Rekordus Lietuviškus. Taipgi auksines L. E. Waterman's Plunksnas, Lietuviškas Knygas ir Stationery.

JUOZAPAS F. BUDRIK
3343 S. Halsted St. Chicago, Ill.
Phone Drover 8167

TELEPHONE DROVER 2858

A. SZULC

Rakandų Krautuvė

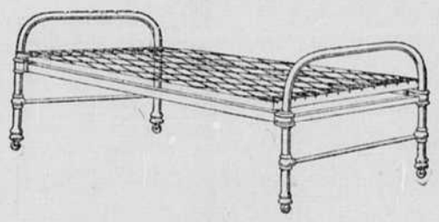

Didelis rinkinys Kalediniu žaislu ir dovanu po visokiomis prieinamomis kainomis.

3143-45 S. Morgan St. Chicago

The Lithuanian Daily

LIETUVA

Published daily, except Sundays, by the Lithuanian Publishing Co., Inc.

3253 So Morgan St. CHICAGO, ILLINOIS.
Telephone: Boulvard 4250

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Ill., under act of March 3rd, 1897.

EDITOR, B. K. BALUTIS.

SUBSCRIPTION PRICE:

In Chicago, by mail —	
One year	$6.00
Six months	3.50
Three months	1.85
In Chicago, by carrier—	
One copy	$ .02
Per week	.12
Per month	.55
In the United States, by mail—	
One year	$5.00
Six months	3.00
Three months	1.65
In Canada, one year	$7.00
In all other countres, per year	$8.00

"Lietuva" eina kasdien, išskiriant nedėldienius. Leidėjai: Lietuvos Dienraščio Benrovė. Redaktorius: Adv. Bronius K. Balutis. Adresas visoms karespondencijoms:

Lithuanian Publishing Co.
3253 So. Morgan St., Chicago, Ill.
Telephonas Bulevard 4250

Prenumeratos kaina apgarsinimų skyriuje. Apgarsinimų kaina suteikiama pareikalavus.

Prisiųsti Redakcijon ir nesunaudoti rankraščiai grąžinami atgal tik tada, kada jų grąžinimo reikalaujama, rankraštį Redakcijon siunčiant, ir kuomet grąžinimo lėšos prie rankraščio yra pridėtos.

Prenumeratos, apgarsinimų ir kitokio biznio reikalais reik kreiptis laiškais į Dienraščio Administaraciją. Korespondencijas, žinias ir straipsnius reik adresuoti Dienraščio Redakcijos vardu.

Joki raštai, be padavimo rašėjo tikro vardo-pravardės (apart slapivardės) ir adreso, negali buti sunaudoti.

Asmeniškai Redaktorių galima matyti nuo 11:30 iki 12-tai išryto ir nuo 5:30 iki 6 vakare.

Dar vienas fortas užimtas.

Jau nuo kelių metų ejo viena iš atkakliausių kovų tarp lenkų ir lietuvių už Vilniaus vyskupystę, kuri nuo ilgoko laiko neturėjo savo vyskupo.

Pati savimi šita vyskupija nėra nieku ypatingu svarbesnė už kitas vyskupijas, vienok ji įgijo ir turi kaip lietuviams, taip ir lenkams nepaprastai didelės tautiniai-politiškos svarbos nuo to laiko, kaip lietuvių tautinis atgimimas pasiryžo nukratyti nuo Lietuvos rubų lenkiškas amžiais apipelėjusias dulkes.

Reik nepamiršti to, kad lenkystė buvo visų pirmiausiai Lietuvon įvesta ir uoliai joje palaikoma per ir su pagelba lenkiškos bažnytinės organizacijos, — per lenkiškus vyskupus, lenkiškas konsistorijas, lenkiškas dvasiškas seminarijas ir lenkiškus, arba sulenkintus kunigus Lietuvos parapijose.

Lietuvos lenkinime tas buvo bene stipriausiu įrankiu. Tikyba čia buvo ne mažiaus, o gal net ir daugiaus, panaudojama Lietuvos lenkinimui, negu pravaslavų cerkvė budavo naudojama cariškos valdžios politikos varymui.

Idant turėti pilną supratimą apie visas šunybes, kokios buvo lenkų daramos Lietuvoje po tikybos ir bažnyčios priedanga reik persiskaityti nesenai išėjusią lietuvių kalboje kun. Prapuolianio knygą "Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje."

Taip dalykams stovint, Lietuvos tautinis atgijimas niekados negalėjo tikėtis galėsiąs išbujoti ir užimti prideramą sau savo šalyje vietą, kol Lietuvos bažnyčios reikalai yra kontroliuojami vadelėmis, laikomomis Varšavoje.

Vienu iš pirmiausių lietuvių uždavinių todel buvo apvalyti Lietuvos bažnyčias nuo lenkiškos propagandos. Tas galima buvo padaryti tik vienu budu — turint Lietuvos vyskupijoje lietuvius vyskupus, vieton lenkų, arba sulenkėjusių vyskupų.

Tasai darbas nebuvo taip lengvas, kaip tas galėtų išrodyti iš pirmos pažiuros.

Lenkai Vatikano sferose nuo senų senovės turėjo giliai šaknis įleidę ir Vatikano žingsnius Lietuvos bažnyčios reikaluose per ilgą laiką nustatydavo, žinoma, ne lietuvių, bet savo naudon. Ačiu tai politikai męs turėdavome, pavyzdžiui, tokius kurjozus: lietuviai vyskupai, kaip Beresnevičius ir Ruškevičius buvo statomi į vyskupijas gilioj Lenkijoj (pirm to juos aplenkinus), o Lietuvos vyskupijose, ypatingai gi Vilniuje, buvo statomi lenkų politikos pakalikai. Matote, buvo svarbu laikyti Lietuvos bažnyčią, o per ją ir pačią Lietuvą, ant lenkiškos vadelės.

* *

Laikui bėgant, Seinų ir Žemaitijos vyskupijos, ne be mažos kovos, tapo iš lenkų rankų ištrauktos, pastačius jose lietuvius vyskupus. Vilniaus vyskupystė iki šiolei atkakliausiu budu buvo laikoma lenkų rankose.

Pastaraisiais metais tenai vyskupo nebuvo; diecezijos administratorium buvo kun. Michalkeviučius — sulenkintas lietuvis (o politiški "perekmečikai" —persimėtėliai, — kaip žinome, tankiausiai buva aršesni ir už pačius priešus). Laike jo administracijos lemta buvo įvykti didžiausiai kovai tarp lietuvystės ir lenkystės Vilniaus diecezijos plotuose — plotuose, nuo kurių lenkai jokiu budu atsisakyti nenori. Lietuviai gi iš kitos pusės negalėjo pakęsti, kad jų šalies širdyje ir busiančioje Lietuvos archidiecežijoj po senovei pasilikta Lietuvos lenkinimo lizdas. Nuo to, kas Vilniuje bus vyskupu---lietuvis, ar lenkas, —jeigu ne visiškai, tai neabejotinai milžiniškai priklauso ir atsakymas į klausimą: ar Vilnius ir Vilniaus gubernija turės buti lietuviška, ar lenkiška?

Lietuviai, ypač dabar stovėdami ant slenkščio Lietuvos neprigulmybės, pasiryžo stoti atkaklion kovon už Vilnių — ir, jie laimėjo, kame yra didis nuopelnas lietuvių kunigijos.

Oficialės žinios iš Rymo patvirtina, kad Vilniaus vyskupu tapo paskirtas lietuvis, kun. Jurgis Matulevičius — sulenkinta pravardė, nes jo tikra pravardė yra Matulaitis.

* *

Tokiu budu dar vienas ir didžiai svarbus fortas tapo lietuvių laimėtas. Šita lietuvių pergalė turi gilesnę ir toli-gražu ne tiktai bažnytinę prasmę. Ištikrųjų ji turi visas žymes tyrai politiškos lietuvių pergalės, o tas šiądien yra lietuviams svarbiausia.

Keletas išvadų iš to galima padaryti.

Pirmiausiai, žinodami, kad Lenkai Rymevarė už Vilniaus pasilaikymą milžiniškiausią kovą ant-žut-ar-but, męs galime prieiti prie nuomonės, kad lietuvių tautinė pozicija tiek sustiprėjo, jog Vatikanas nerado galimu lietuvių norų neužganėdinti ir nusprendė lietuvių naudon, prieš lenkus, kas turėtų turėti šiokią-tokią grynai politišką prasmę.

Antra, — jeigu iki šiolei kas abejojo apie Vilniaus redybos likimą, tai šis atsitikimas parodo, kurion pusėn jau pradėjo vėjas pusti: lenkystė gali tikrai tikėtis, kad Vilniaus redyboje ji susilauks lietuviškos audros, kuri nušluos ją, nelyginant tuos pelus, nuo klojimo.

Tikro lietuvio paskyrimas Vilniaus vyskupu jeigu dar nereiškia pilną lenkų pralaimėjimą Lietuvoj, tai visgi yra neabejotinu ženklu neišvengimo jų sumušimo, — ir tai labai artimoj ateityj.

Štai kodel šitoks atsitikimas, — to, ar kito vyskupo paskyrimas,—šiądien turi pirmaeilę svarbą lietuvių tautiniam judėjime.

—oo—

Svetimoj spaudoj apie Lietuvius.

Klaipeda gali buti išvystita į lietuvių uostą.

Vokiškoj dainoj "Deutschland Ueber Alles," kuri šiądien gal but nėra taip garsiai dainuojama šiądien, kaip kad keturi metai tam atgal, yra užreikšta, kad Vokietija yra išsitiesusi "nuo Maas [upės] iki Memelio [Nemuno]." Ištikrųjų gi Vokiečių tauta toli nesiekia Nemuno upės. Nemuno klonis yra apgyventas daugiausiai lietuvių, o uostinis Klaipedos miestas [Vokiškai vadinamas Memel], gulintis prie Nemuno įtakos į jures, yra beveik visiškai lietuviškas miestas.

— Iš *Free Press,* Detroit, Mich. Gruodžio 10 d.

* *

Atsakydamas tulam "Studentui," Kansas laikraštis *Times,* duoda sekantį paaiškinimą apie Lietuvių kalbą:

Lietuvos kaimiečiai vartoja kalbą, kuri turi daugiaus charakteristiškų Indo-Europinės kalbos ypatybių negu bile kokia kita vartojama Europoje kalbą. Filologas, rašydamas pastarųjų laikų žurnale *Contemporary Review,* sako:

"Nekurios primityvės charakteristiškos ypatybės šios gražios kalbos taip gerai tapo išlaikytos ramiuose Lietuvos užkampiuose, kad jeigu butų galima grekams ir romėnams atsikelti iš savo kapų, tai jie turėtų mažai bėdos suprasti ištisus sakinius, kaip kad jie yra šiądien Lietuvio ištariami, kuomet iš kitos pusės šie pastarieji lygiai lengvai galėtų suprasti nekurias Sanskrito kalbos sakinius.

"Vyrai, traukite jungą"—ištarė liudnai Lietuvis pabėgėlis, versdamasi ant pečių savo poką ir bėgdamas nuo vokiečių įsiveržimo 1915 metais. *"Viri trahite jugum"*---(reiškia tą patį: Vyrai, traukite jungą)--atsilieptų senovės romenas.

"Dievs davė dantis, duos ir duonos"---tęsė toliaus pabėgėlis su pasiryžimu, nors jo ukis buvo liepsnose ir visa viltis sugrįžimo į savo sunaikintus laukus, išrodė, dingusi ant visados. Iš senovės Grekijos atėjo padrąsinantis atsakymas: *"Zeus doe adontas, dosei sitos."* [Kas senovės grekų kalboje reiškia tą patį, ką ir viršminėtas sakinys lietuvių kalboje]."

—Iš *Times,* Kansas City, Mo. Gruodžio 3 d. 1918 m.

Vincas Krevė.

Skerdžius.

(Tąsa)

— Aš taipogi, dėduli, myliu ir monus ir laumes, ir labai man gaila, kad bėga jie iš Lietuvos girių, šlaitų ir šlaitelių; kad miršta, nyksta jie, kaip girios...

Užtraukęs pypkę, nusispjovė senis šalin, ir nutilo.

— Dėdė nunai piktas,—atsišaukė piemenukas: — vakar vaikščiojo ant užurašų su merga, o kunigas ėmė ir pravarė...

— Ant užurašų? — nustebau:—argi tikrai, dėdė, vesti užsimanei?

— Kol ne? ar tai negaliu? —atsigrįžęs mano šalin, prabilojo skerdžius.—Dargi man numirusioji paliko du ritimu audeklo, penkius ryšelius linų ir apie penkius svarus sėmenų. Kam gi tai turi žuti? Ir pirkaitė gi... Mirsiu dar as negreitai.

— Iš kur, dėde, žinai, kad tu negreitai dar mirsi?—žingeidavo Mikalka.

— Kad sakau, tai žinau. Kaip aš mažas buvau, man viena čigonė ant delno išskaitė, kad aš mirsiu, kaip Grainio liepa nuluž. O ji dar druta, visus medžius perstovės.

— Tai tau, dėduli! Liepa dar kelis šimtus metų stovės.

— Tai ir aš gyvensiu. Kol man negyventi? Ot, kad tik dar neišnaikintų girių, beganau sau gyvulėlius.

— Kam gi tave, dėduli, kunigas pravarė?—klausiu jo: —ar kad senas esi?

— Kur tau, vaike,—katakizmų nežinojau. Kaip atėjau, tikrai paklausė, ar daugel man metų. Aš atsakiau, kad nežinau, bet gal šimtas yra. Nieko nesakė, tik paklausė, ar miršta dušia žmogaus? Aš pasakiau, kad gal miršta. Už tai ėmė ir pravarė.

— Kaip tu, dėde, tiek metų pragyvenęs, nežinojai, kad žmogus turi nemirštamą sielą!

Senis užtraukė drutai pypkę kartą, kitą, kad net sugruzdėjo ten viduryje; paskui ėmė ją krapštyti svaigeliu, kur karojo ant cibuko.

— Iš kur gi man žinoti, ar aš kunigas? Kaip jaunas buvau, niekas nemokė, tik žiurėjo, kad kunigyston eitau. Ponas buvo piktas... Tada gi ir kunigai tokių katekizmų neklausė.

— Kaip gi dabar bus, dėduli?—atsišaukė vėl piemenukas.—Kunigas nepriims ant užurašų, kad katekizmų nežinai...

— Ne, dabar jau užrašis. Jau dabar žinau, kad dušia nemiršta. Kai paklaus, taip ir pasakysiu.

— Kaip nuveisi, pasiklaus dabar ko kito, ir vėl nežinosi, --pagąsdinau senelį.

— Ar žinai, dėde, kiek yra dievų.

Skerdžius užkišo pipkę už juostos, pamąstė-pamąstė, pakasė pakaušį.

— Tai, vaikeli, ir nežinau... O kiek pamąstes daugiau, dadurė:

— --Gal trįs.

Piemuo nusikvatojo.

— Matai-matai! O kad jųs užgirstute, kaip jis poteriauja. Dėduli, sukalbėk tu mums "ojcze nasz."

— Ek, gerai dabar jums juoktis, kai jus išmažo mokina. Mus ponai žiurėjo, kad tik kunigystą eitume. Nebuvo kada mokytis; kitas persižegnoti ir tai nemokėjo...

Patylėjęs kiek dadurė:

— O vis gi tada žmonės buvo geresni, nei dabar... o gal ir gudresni.

— Kaip gi, gudrus buvo! Ponai juos rikštėmis šveitė, o jie tylėjo--atrėžė jam piemenukas:--Pamėgintų kas dabar...

— O ką tu jam padarytai? Ne tik mušė, bet ir ant šunų mainė...

-- Visviena,-kas but, tas butų, o ne dovanotau.

— Kaip gi,--lig kirkindamas, kalbėjo piemenukas--tada gudrus buvo žmonės! Mano bočiulis, kaip ir tu, dėde, vienas bijojo vakaros laike eiti pro pirtį, kad laumė, pirtin užsivedusi, neužkutentų jo...

— O gal ne? gal ne tiesa?

Piemenukas tik nusikvatojo.

— Juokis-juokis! Pamatysi, ko tu dasijuoksi.

— Kad gi, dėde, jokiu laumiu nėra, tai tik gražios pasakos,--ištruko man vėl.

— Nėra, nėra! Iš kur tu žinai, kad nėra? Kaip gi jau ir žmogui gyventi, jei nėra jau nei miškinių, nei monų, nei laumių!...

— Ir kunigas, dėduli, sako, kad nėra,--kirkia senį piemenukas:--argi tu kunigui netikėsi?

— Kunigas! kunigas! Kas tasai jusų kunigas! Pirmai tai buvo kunigai! Vis iš ponų, ir kokiu dar ponų! O dabar kas kunigas? Štai, prieš keletą metų Makščio Janka kiaules ganė, o nunai jisai jau kunigas, ir moteros jam rankas bučiuoja. Kunigas tiek tame išmano, kiek ir visi. Ot, tegul pasakytų, iškur tai, jei jisai visa išmano--rodydamas ranka straublį, tensė Lapinas —nepasakys, kad kas-žin kas. O senovės žmonės visa gerai žinojo.

-- Ir aš tau pasakysiu be kunigo: nuo lietaus tai.

— Suvis ne nuo lietaus. Nemeluok sveikas. Kad nuo lietaus, visados butų, kaip lija. Ot ir nežinai, nors ir mokytas.

— Tai kas gi, kad ne nuo lietaus?

-- Kas gi, kad ne Straublis, kur taiso Vaivos juostą ir ašaras barsto?

Lapinas ilgai dar šnipavo įpykęs. Męs abu su piemenuku tylėjova ir laukėva, ką mum pasakos Lapinas.

— Kad nežinote, tai ir nekalbėkite!--pratarė jisai, atsikėlė nuo kelmelio ir, nei neatsisveikinęs, nulindo kurmuosna.

III.

Nėra kitų tokių gerų tokių linksmių švenčių, kaip Sekminės. Kad ateina jos, lig žmogus iš miego prabunda; ir ne vien žmogus, net medžiai. Viena diena puikiau prasprogsta, kad linksmiau žmonės jų žaliomis šakelėmis nukaišiotų savo nelinksmius butus.

Linksmios ir trukšmingos buvo krikštynos antradien Sekminių pas Valainį; krikštino pirmą savo sunų, kurio ilgai laukė ir belaukdamas jau net paseno. Gimė jam apie penkios dukterįs, bet kas iš duktės? Kiek dukterų, tiek naujų bėdų. O kad jau žmogus turi jas kelias, tai nors gulk ir mirk.

Kas Kaltas--Tautininkai ar Klerikalai.

Kenosha, Wis. Netikėtai užtikau "Drauge" (iš 25 d. Lapkričio) žinutę iš Kenosha, Wis., kur tulas "Tikras Tėvynainis" iš viso peties juodina Kenoshiečius tautininkus.

Pasiskundęs, pasidžiaugęs savomis įstaigomis t. y. Tautos Fondu ir papeikęs kitus, galiop ji užreiškia sekančiai apie tautininkus:

"O kada išgirdo, kad Lietuva pasiliuosuoja, tai subruzdo ir jie dirbti, mat ir jiems parupo kokus ten supuvėius doroj užrioglinti ant visuomenės sprando."

Matote, kaip jis moka nukalbėti. Sulyg jos jei kas darbuojasi Lietuvos labui be Tautos Fondo leidimo t. y. nepripažįsta kunigams vadovavimo pirmenybės politikoje, tai tas yra **supuvėlis doroje.** Kaip matosi, tai jau ir "Draugo" skiltyse pradeda rastis tokių kalbos perlų, kuriais ir "Šakė" butų pasididžiavus.

Toliau "Tikras Tėvynainis, štai dar ką praneša pasauliui:

"O čia randasi tokie dar, kurie save vadina katalikais-tautiečiais, prisidengę katalikyste. Nuo tokių reikia saugotis žmonėms gėros valios. Jei jie turėję butų kiek rimtumo, bučia nieko nesakęs, butume išvieno dirbę, nors tokių čia tik tris randasi, kurie dar išsireiškia, nors nevisai aiškiai, kad apmokami, tai negaliu užtylėti, kada jie kesinasi griauti Tautos Fondą.

Ir taip, jis "geros valios žmonėms" pataria šalintis nuo tų, kurie vadina save katalikais-tautininkais.

Bet jis ant to neapsistoja. Jis įtaria tuos katalikus-tautininkus išdavystėje, nes sulyg jo žodžių, tie katalikai-tautininkai yra apmokami, bile tik kenktų rinkime aukų. Tai jau perdaug. Tas pereina visa rybas.

Taip apjuodinti skaitome reikalingu tarti šį-tą ir nuo savęs. Pasakysime tą, ko, dėl šventos ramybės nemanėme pirmiaus kelti viešumon. Pasakysime,--lai visuomenė sprėdžia, kas trukdo aukų plaukimą.

Trumpa veikimo istorija.

Europos karei prasidėjus, Kenoshiečiai sutvėrė bendrą vietos fondą, kuriam sekėsi neblogai. Vėliau kai kuriems taip vadinamų "katalikų vadams bendras aukų rinkimas nepatiko ir jie sutvėrė Tautos Fondo skyrių. Taip dalykams persikeitus, ir tautininkai pradėjo remti tik savo sriovės Lietuvos Neprigulmybės Fondą. Bet paskyrai veikianti, ir vieniems ir kitiems žinoma gerai sektis negalėjo, ką tautininkai iškalno buvo nurodinėję, bet ko klerikalai anuomet ir klausyti nenorėjo.

Pasirodžius laikraščiuose Pildamojo Tarybų Komiteto pranešimui, jog kovoje už Lietuvos laisvę yra reikalinga didesnė suma pinigų, pasirįžta pasidarbuoti. Viena draugystė tuojau išrinko komitetą rinkimui aukų į Lietuvos Neprigulmybės Fondą. Ten pat susirinkime visų sutikta, kad renkant aukas nereikia žeminti vieniems kitų, nes abu fondai (L. N. F. ir T. F.) darbuojasi dėl išgavimo Lietuvai laisvės.

Tautininkai išpildė prižadą--jie niekur ir niekuomet nesmerkė Tautos Fondo ir netrukdė jam aukų rinkime. Bet klerikalai elgiasi kaip tik priešingai,--jie kiek galėdami juodina Lietuvos Neprigulmybės Fondą. Augščiau tilpusi ištrauka jų korespondencijos "Drauge" yra užtektinu priparodijimu jųjų nešvarios agitacijos. O ji ant vietos yra dar didesnė.

(Toliaus bus.)

Kunigas nori atimti iš L. N. auką.

Pas mus tautininkai veikėjai yra rimti žmonės ir todėl visuomenė jais pasitiki. Kur tik nenueis, visi su atvyra širdimi juos pasitinka. Tuoj klausia: "Na, gerbiamas tautieti, jųs daugiau apie tai žinote; kaip manote, ar pasiliuosuos Lietuva nuo rusų ir lenkų? Paaiškinus, jog yra viltis, tik reikia darbuotis, reikia pinigų, kad užlaikius reikalingus veikėjus Washingtone ir Taikos Konferencijoje, kiekvienas noriai aukauja.

Tarpe karštai mylinčių savo tėvynę Lietuvą yra ir panelė P. Savickiutė. Ji, kuo ne su ašaromis akyse, paaukavo Lietuvos Neprigulmybės Fondan $50.00 bondsą, by tik Lietuva taptų laisva.

Vietinis lietuvių klebonas, girdęs apie merginos gausią auką, kuri nuvėjo ne per jo rankas, įtužo ne juokais. Nubėgęs pas p-lę Savickiutę, jis, sakoma, ją išbarė: kam aukavusi į "laisvamanių" fondą ir pareikalavo, kad jinai įgaliotų jį, kunigą, atimti tą auką iš Lietuvos Neprigulmybės Fondo. Ką besiginčys mergina su "mokytu kunigeliu"? Ir pasirašė ant įgaliojimo. Kad įgaliojimas butų "tvirtesnis" ant jo dar pasirašė trįs liudininkai. Kunigas gi užreiškė, kad auką atimsiąs, o kolektorius net suareštuosiąs.

Dabar ir pažiurėsiu, kaip kunigėlis yra "mokytas," ir kaip jis atimsiąs. Šitą nemalonų pavyzdį paduodame tik tam, idant parodyti, kaip toli ne taumsunai, bet "katalikų" vadai nueina tautinės vienybės ardyme ir žmonių demoralizavime.

Ir nenoroms kįla klausimas: Kur gi logika pas tokius žmonės? Kaip jie supranta kovą už Lietuvos laisvę?

Napaisant, vienok, nei lietuvių užsivarinėjimų, nei lietuviškų bolševikų veikimo, kurie šiame laike, tartum, stoja klerikalams pagelbon, by tik užkenkus tautininkų darbavimuisi, musų upas kįla jiegos didėja ir darbavimasi dėl Lietuvos laisvės neša vis gražesnius vaisius. Lietuvos Neprigulmybės Fondan, jau surinkta į $1,200.00. Gi su Dienraščiu "Lietuva" sekasi dar geriau,--kur nepasisuksi, tavęs klausia: "Gerbiamasai, ar nežinai, kur galima gauti "Lietuvą"? Smagu ir darbuotis, matant geras pasekmes.

Bijunėlis.

Prierašas. Kadangi p. Tikras Tėvynainis per "Draugą" užreiškė, kad tie katalikai-tautininkai, kurių, žmoniems geros valios, reikia saugotis, yra keno tai apmokami ir todel ardo Tautos Fondą; tad šiuomi reikalauju, kad p. Tikras Tėvynainis priparodytų kas apmoka tuos katalikus-tautininkus ir kur kada jie, kat. tautininkai, vė Tautos Fondą. Jei to priparodysi, tai skaitysiu, kad tamsta esi:--ne Tikras Tėvynainis, bet Tikras Melagis.

Bijunėlis.

PASISKAITYKITE!

VILKAS IR AVIS.

Nučiupę Aviną vilkai,
Nugrudo į tankų miską
Ilgai čejavo jautrųs jo tėvai, draugai,
Ilgai jiems gausios ašarėlės triško.
Vienam skriaudikui močios pagailo;
Užtat supynęs melą dailų,
Kailin Avelės įsibrukęs,
Taip tarė, galvą atitrukęs,
Naujų avių pasiųstas giminės,
Atėjau aš paguost' tavęs;
Maldyti verkusią tiek laiko,
Apskelbti dalį vaiko.
Dabar jis turi gerą vietą,
Iš vergo kailio išsinėręs kieto.
Numetęs avino ragus,
Užsiaugino sau nagus,
Sulaukė uodegos ilgesnės
Ir vilnos truputį šiurkštesnės,
Įgijo tarp dantų iltis
Drąsias, neaviškas, akis;
Seniai jau šiurpulių nebžino,
Tik vilkas jo nebebaukina...
Apleisk tat kurčią savo kutę!
Pas jį į laisvę eik, avute!
—— Ak! neškies sau žinias meilingas ---
Nenoriu jų klausyti!
Tik geisčiau vaiką pamatyti,
Ar jis dabar gerklingas.
Juk kas po tamsią landžioja tankynę,
Vis vilko turi kakarinę,
Kremtu ramiai aš lauko smilgą,
Nes'gėdžiu ir savęs;
Draugužiu! kailį mesk avies;---
Gerklėje Vilko iltįs žvilga!...

E. DE AMIČI — Vertė M. GRIGONIS

ŠIRDIS

MAŽIEMS IR DIDELIEMS

—Bet jis serga! — atšovė matina.

— Man vistiek! — atsakė tėvas.

Tie žodžiai peiliu pervėrė vaiko širdį. Tėvui nerupi jo sveikata! Pirma, budavo, kiek sukosėja, tuoj parupsta! Aiškus dalykas — tėvas jo nebemyli, ir jis jam jau miręs!...

— Ak ne, tėveli, — kalbėjo sau berniukas, kurio širdis beveik pusiau plyso, — visa pabaiga, aš negaliu gyventi be tavo meilės, aš noriu ją grąžinti, pasisakysiu tau. Nebeapgaudinėsiu, mokįsiuos. Kaip bus, taip bus, tiktai mylėk mane, mano mielas tėveli! Dabar tikrai nusprendžiau!

Bet Džulio iš papratimo tą naktį vėl atsikėlė, norėjo atsisveikinti nakties gludumoje su kambariu, kuriame taip daug patylomis dirbo, kuriame taip miela, jauku.

Užsižibinęs lempą, jisai pamatė tasias baltas juosteles ir pamanė, kad niekados daugiaus jis neberašys tų vietų vardų, tų žmonių adresų, kuriuos jisai atmintinai žinojo.

Jam pasidarė liudna. Jis pagriebė plunksną norėjo padėti paprastąjį darbą ir netikėta užkliudė knygą, kuri nukrizdama subildėjo. Širdis berniuko sutvaksčjo. O jeigu tėvas pabus? Žinoma, neras nieko pikta dirbant. Džulio ryžosi pats prisipažinti, o tuo tarpu nakties gludumoje bijojo išgirsti tėvo žingsnius, bijojo, kad motina gali pabusti, išsigąsti, pirmą kartą jam atėjo į galvą mintis, kad tėvas jausis nužemintas, kai sužinos. Džulio nusigando ir, suturėdamas kvapą, klausėsi. Visur tylu. Jis pridėjo ausį prie durų — nieko negirdėti. Visi miega. Tėvas neužgirdo.

Berniukas nusiramino ir pradėjo rašyti. Juostelių glėbelis vis augo. Jis girdėjo vienodus žingsnius miestasargio, tuščioje gatvėje vaikščiojančio, paskiau ratų bildėsį.

Jiems pravažiavus, vėl tylu, tiktai šuva kaž-kur toli loja Berniukas vis rašė ir rašė...

O tėvo tuo tarpu stovėta užpakalyje. Jį prikėlė bekrintanti knyga. Palaukęs tam tikros progos, inėjo. Per ratų girgždėjimą nebuvo girdėti nei jo žingsnių, nei durų atidarymo. Jis palenkė savo žilą galvą prie tamsios Džulio galvutės. Jis matė, kaip plunksna popieriu skrajoja, ir staiga visa suprato. Meilė ir begalinis gailestis pripildė jo širdį, ir jis stovėjo ant vietos, sulaikydamas alsavimą.

Džulio suspiegė: kieno tai virpėdama ranka jo galvą apkabino.

— Tėveli, tėveli, atleisk!—suriko jisai, pamatęs tėvą.

— Tu man atleisk!—verkdamas ir bučiuodamas vaiko veidą, atsakė tėvas,—dar aš viską suprantu, viską žinau ir turiu tavęs atsiprašyti, mano branguti! Eiva, eiva.

Jis paėmė vaiką ant rankų ir, nunešęs nubudusiai motinai, pasakė:

— Apkabink šį angelą, kuris tris mėnesius naktimis nemiega ir už mane dirba; o aš jį baru, kuris mums duoną pelnija.

Motina apkabino, priglaudė jį prie širdies ir ilgai negalėjo kalbėti, paskiau prabilo:

— Eik gultų, mano vaikeli, ir miegok ramiai! Paguldyk jį!

Tėvas nunešė jį, kaip mažutį, nuvilko, paguldė ir, bučiuodamas jį, pataisė priegalvį ir antklodę.

— Ačiu, tėveli, ačiu, kartojo berniukas, — bet ir tu pats eik gultų.

Bet tėvas butinai norėjo matyti, kaip užmigs jo sunelis. Jis atsisėdo prie lovos ir, paėmęs ranką, tarė:

— Miegok, miegok, mano berniukai!

Pailsęs Džulio veikiai užmigo ir miegojo ilgai—pirmą kartą po trijų mėnesių. Miegas buvo ramus, sapnai malonųs.

Kada jis pramerkė akis, saulutė jau senai švietė. Iš karto berniukas tiktai pajautė, o paskiau pamatė šale savęs tėvą, kuris visą naktį išmiegojo, prispaudęs savo žilą galvą prie širdies kudikėlio.

VALIOS GALYBĖ.

MANO draugas Stardi galėtų pasielgti taip, kaip pasielgė mažas florentietis.

Šiandieną musų klasėje buvo du atsitikimu: Garoffi iš džiaugsmo proto vos nenustojo, kai jam sugrąžino jo albomą dar su dviemi naujomi Gvatemala respublikos markėmi, kurių jis senai jieškojo; o Stardi gavo antrąjį medalių. Stardi—po Derossi pirmasai klasėje!

Tai visus nustebino. Kas galėjo apie tai spalių mėnesį pamanyti, kada tėvas jį atvedė mokyklon žaliame apsiauste aptulotą ir pasakė mokytojui:

— Turėkite kantrybės, nes šis vaikutis prie mokslo visai negabus!

Ir visi jį iškarto stabu vadino.

Bet jisai tarė sau:

Nors plyšiu, bet tikslą pasieksiu.

Ir pradėjo dienomis ir naktimis mokyties. Sukandęs dantis ir sugniaužęs kumščius, turėdamas jaučio kantrybę ir musės atkaklumą, jisai mokinosi ir namie, ir mokykloje, ir vaikščiodamas.

Tokiu budu uoliai kaldamas, neatsižiurėdamas į patyčias ir sudnodamas į pašonę tiems, kurie, prie jo kibdami, kliudė jam mokyties, tasai "stabas" aplenkė beveik visus kitus.

KEISTUTO

Paskolinimo ir Budavojimo Draugija No. 1

įsteigta Kovo mėn. 1897 m.

ATSKAITA

Baigiant metus Liepos-July 25-tą, 1918 m.

VALDYBA

Benediktas M. Butkus, Prez., 840 West 33rd Street,
John P. Ewaldas, Sekret., 2554 West 69th Street, Telephone Prospect 107
Juozapas S. Polyanskas, Vice-Prez., 3312 S. Auburn Avenue,
Joseph Ridikas, Kasier., 3354 S. Halsted Street,
J. W. Zacharevičius, Notery Public, 903 West 33rd Street
Telephone Yards 5423

DIREKTORIAI.

John P. Ewaldas, Benedikas M. Butkus, St. Stanevičia, Alex. Byanskas, St. Smardakas, Joseph Ridikas, J. S. Polyanskas, John Byanskas, John Gaubas, Iz. Pupauskis, A. J. Kasparas, R. S. Ivaškevičius.

TURTAS

Paskolinta ant namų (Real Estate)	$224,300.00
" " Akcijų	21,125.00
Nuošimčiai nedamokėti	1,063.60
Įnešimai nedamokėti	4,070.50
Namai (Real Estate)	5,400.00
Master's Sertifikatai	10,199.10
Bilos priimamos	4,534.00
Insurance apmokėta	35.14
Įtaisimai ir rakandai	421.75
Pinigai Bankuose	11,384.59
Visas Draugijos Turtas	$282,539.68

IŠKAŠČIAI

Įnešimai įmokėti ant akcijų	$209,835.00
Įnešimai permokėti	3,182.50
Įnešimai nedamokėti	4,086.50
Nuošimčiai permokėti	273.37
Bilos apmokamos	24,065.43
Bilos mainamos	33.50
Bilos išmokamos	2,644.65
Augantis fondas	1,825.00
Pelnas išdalintas	35,981.01
Pelnas neišdalintas	612.72
Visi Draugijos iškaščiai	282,539.68

Įplaukos nuo Rugpjučio 1-mos, 1917 m. iki Liepos 25-tai, 1918 m.

Pinigai bankuose pradžioje metų	$4,386.34
Įnešimų įplaukė per metus	86,033.00
Nuošimčiu įplaukė per metus	14,391.72
Paskolų premijų įplaukė per metus	260.00
Įstojimų įplaukė per metus	265.00
Bausmių įplaukė per metus	27.40
Perrašimų įplaukė per metus	42.00
Paskolos užsibaigė ir atmokėtos	99,150.00
Taksai apmokėti	477.48
Insurance apmokėta	380.79
Mokesčiai priimami	2,419.90
Bilos apmokamos	15,555.20
Taksai vandeniniai	6.57
Bilos mainomos	30.00
Visa metų įplauka	$223,425.40

Išmokėjimai nuo Rugpjučio 1-mos, 1917 mį iki Liepos 25-tai, 1918.

Paskolinta ant namų (Real Estate)	$60,800.00
Paskolinta ant akcijų	14,625.00
Įnešimai užsibaigė ir ištraukti	85,171.75
Nuošimčiai apmokėti už įnešimus	13,603.09
Namai (Real Estate)	5,400.00
Master's Sertifikatai	10,199.10
Taksai vandeniniai	6.57
Taksai apmokėti	253.55
Insurance apmokėta	34.08
Bilos apmokamos	13,239.01
Bilos priimamos	4,534.00
Mokesčiai priimami	1,969.90
Bilos mainamos	6.00
Nuošimčiai	517.80
Visoki iškaščiai	985.05
Algos	624.00
Spauda ir krasos ženkleliai	58.91
Pinigai bankuose	11,384.59
Rankpinigiai	13.00
Visas metų išmokėjimas	$223,425.40

SVARBUMAS ŠIOS DRAUGIJOS IR TŲ, KURIE TAUPINA PINIGUS ŠIOJE DRAUGIJOJE.

Draugijos turtas neša $282,539.68.
Akcijų veikmėje 5613.
Akcijos užsibaigė per metus 693
Akcijų perduota nuo įsteigimo Draugijos 19,477.

Akcijų kaina sekanti:

Klesa "A" po 12½c. užsibaigia už 12½ metų.
Klesa "B" po 25c. užsibaigia už 6¼ metų.
Klesa C"" po 50c. užsibaigia už 3¼ metų.

DDraugijos susirinkimai atsibuna Ketvergais priėmimui pinigų, ir Petnyčiomis apmokėjimui pinigų, 8-tą val. vakare, ir kitokiems pasitarimams reikaluose paskolų ir t. t. **PETRO WODMANO** svetainėj, 3249 Lime Street, kampas 33-čios gatvės, Telephone **Yards 2716.**

ŠI DRAUGIJA YRA PO PRIEŽIURA ILLINOIS VALDŽIOS IR RĖDOMA PAGAL TIESAS VALSTIJOS.

ŠI DRAUGIJA SKOLINA PINIGUS DEL PIRKIMO ARBA BUDAVOJIMO NAMŲ SU LENGVIAUSIOMIS IŠLYGOMIS.

Naujos Serijos parsiduoda pirmą Ketvergą šių mėnesių: Vasario, Gegužio, Rugpjučio ir Lapkričio.

Dabar yra gera proga užsirašyti sau keletą akcijų ir pradėti taupinti pinigus savo ateičiai, bei sutaupinus apsipirkti sau namą, tokį turtą, kurs niekados nežusta: todel kiekvienos ypatos yra privalumu prisirašyti prie šios **TVIRTOS IR NEJUDINAMOS INSTITUCIJOS** (Spulkos), kuri yra viena iš **SENIAUSIŲ IR TVIRČIAUSIŲ** Skolinimo ir Budavojimo Draugijų netik Chicagoje, bet ir Suvienytose Valstijose.

Reikale skolinimo bei taupimo pinigų meldžiame atsilankyti į Draugijos Ofisą augščiau minėtais vakarais, o męs stengsimės užganėdinti kiekviena, be baimės galite sau taupinti pinigus. **SKOLINIMO IR BUDAVOJIMO DRAUGIJOJE**, nes ši Draugija yra po priežiura Valstijos, taip pat kaip **STATE BANKAS.**

Kviečia,
VALDYBA IR DIREKTORIAI.

Apgarsinimas.

Pečiai Pečiai Pečiai

Pas Brolius Basinskius

galima gauti geriausią išdirbystę, gvarantuotą, nes kurena minkštas ir kietas anglis.

Musų pečiai iškurina nuliudimą, o priduoda užganėdinimą.

Tokiu pečium negalima atsigerėti.

Specialės kainos dėl jau navedžių ant visų rakandų.

DU DIDELI SKLODAI

Broliai Basinskiai

Žinomi iš žemų kainų.

1516-18 S. Broadway, GARY, IND.

4541 S. Ashland Ave., CHICAGO

Jurgio triksas nepasisekė

Piešė JONAS STANKUS

VIETINĖS ŽINIOS

MERGINA NUSTOJO DARBO "BOSO" ĮKYRINĖJUSIEMS "BOSO" Į KYRINĖJUSIEMS ERZINIMAMS.

Olga Falkenberg, mirus jos tėvui, atvažiavo apsigyventi iš St. Louis į Chicagą.

Pereitą savaitę ji pristojo už patarnautoja į "Edgewater" restauraciją, prie 1127 Berwyn Ave. Kad gauti tą darbą, ji turėjo uzmokėti $3. Seredoje jau ji buvo išvaryta iš darbo.

Mergina, atėjus į policijos stotį prie Sheffield ave., pasiskundė, kad jos "bosas" William Condon be perstojimo prie jos meilinęsi rilindęs. Jis yra vedęs, bet pakvietė merginą į teatrą. Kadangi ji nesutiko eiti į teatrą, tai bosas ją paliuosavo nuo darbo.

Teisėjas Richardson, išbaręs Condon'ą, liepė jam užsimokėti $.o. pabandos ir teismo iškaščius.

CHISAGIETIS PARSIVEŽĖ LUSITANIJOS MEDALĮ.

Kareivis John A. Cross, tikką sugrįžęs iš Francuzijos į Camp Grant, parsivežė garsų medalį, kuriuo Kaizeris apdovanodavo savo jureivius už paskandinimą laivo Lusitanijos.

Tą medalį perdavė Cross'ui jo draugas, mirdamas ant karės lauko po Eu, prie upės Somme, idant šis perduotų jo motinai.

Cross gyvena prie 4527 West Congress St., Chicago. Jis tarnavo 66-toje brigadoje 33-čios divizijos, kuri buvo išplaukus į Francuziją ant Mount Vernon laivo gegužės 16, 1917.

Brest'e, keturias dienas išbuvo garsioje stovykloje, kur Napoleonas rekrutavo savo pirmutinę armiją. Iš čia regimentas tapo pasiųstas į Allery prie Somme fronto. Paskui buvo pasiųsti į Eu, iš čia motorais juos nuvežė i pirmutines tranšėjas arti Amiens.

Čia jie papuolė į mušį liepos 3 dieną. Rytą 4 d. liepos jie sumušė Prusų gvardiją. Cross buvo sužeistas čia į kairiąją koją. Jam besėdint ant kranto bombos išriaustos duobės ir besirišant žaizdą, kita bomba iš užpakalio krito netoli jo, sužeisdama jį antru kartu į užpakalį. Paskui vokiečiai paleido debesius gazų. Sužeistas Cross išgulėjo bombos ištriaustoje duobėje 5 ir pusę valandas iki Australijos regimento kapelionas atėjęs, jį išgelbėjo.

Šitame mušyje 108-tas inžinierių regimentas gulėjo užpakalyje dabodamas pasekmes pirmo mušio, kuriame 300 kanuolių šaudė ant dvicjų mylių fronto.

Taipgi šitame mušyje pirmu kartu Amerikos armija pradėjo vartoti orlaivius pridavimui valgio ir amunicijos į frontą.

GIRDĖJOTE APIE KALĖDŲ --BOBUTĘ?

Visi girdėme apie "Santa Claus"--Kalėdų Diedukas. Bet Fallon viešosios mokyklos vaikučiai, tarp kurių yra nemažai liušų vaikų, šįmet susilaukė Kalėdų Bobutes, ypatoje Mrs. Laura Green.

Vaikučiai turėjo didelį džiaugsmą, kuomet p. Green atsitempė su savim maišą saldainių, riešutų ir kitokių smagurių.

P-nia Green apdovanojo 320 biednų ir 120 liušų vaikučių. Kiekvienas vaikutis gavo po svarą saldainių, riešutų ir vaisių. Liuši vaikai gavo apavalus ir drabužius.

Fallon Public School randasi Stock Yardų Distrikte, prie 42 ir Walace gatvių, kur yra ir daug lietuvių.--

IŠ TOWN OF LAKE.

Šv. Kazimiero Karalaičio Draugija paskutiniam savo susirinkime, laikytame vietinėje parapijos svetainėje, apsvarščius savus reikalus, prisiminė ir apie Tėvynės--Lietuvos reikalus. Sumanyta aukauti Lietuvos laisvės išgavimui. Nekurie nariai priešinosi aukavimui iš iždo, sakydami, kad nėra daug pinigų. "Džiaugkimės tik savo reikalus aprupinę"--sakė nekurie iš jų. Tada pirmininkas J. J. Palekas paaiškino, kad Dr-ja turi 3-čia ir 4-tą "Liberty Bondsus" po $100., tad nors vieną galima butų pavesti Lietuvos Laisvei. Sutuom visi nariai sutiko ir likosi vienbalsiai nutarta, kad "Liberty Bonds'ą" už $100.00 paaukauti Lietuvos Laisvei.

Paskui buvo rinkimas valdybos nauijems 1919 metams. Pirmininku išrinktas J. J. Palekas. Pirm. pagelbininku--K. Albrektas. Protokolų raštin.--K. Valkauskas. Knygvedžiu--T. Vaičis. Iždininku--V. Klimas.

Ši draugija dar tik penki metai kaip gyvuoja, bet, ačiu geriems jos vadovams, gyvuoja gana gražiai. Nuo Tėvynės reikalų parėmimo užpakalyje kitų Draugijų neatsilieka.

Aš pats priklausau dar vienoje Tautiškoje draugijoje, toje pat kolionijoje. Ant praeito susirinkimo vienas iš narių įnešė sumanymą, kad draugija paaukautų iš savo iždo $50. Lietuvos Laisvei. Tada pirmininkas draugijos pašoko ir visu balsu pradėjo šaukti sako: "Tas nėra draugijos narys, kuris drįsta užkabinėti draugijos iždą jeigu nori buti toksai geras, tai duok iš savo kėšianiaus, ne iš draugijos iždo,"--rėžė labai "mandras" tos draugijos pirmininkas. Toliau bekalbant atsirado keletas pirmininkui pritarėjų ir draugija iš iždo nieko Lietuvos Laisvei nedarė. Tuomet geros širdies nariai, mylinti savo Tėvynę, sudėjo iš savo kišenių apie $34. Taip draugijos susirinkimas ir užsibaigė. Šioji draugija gyvuoja jau apie 8, ar 9 metus ir turi labai gražų lietuvišką-tautiška vardą, kurio ji vienok nėra verta. Šiuo sykiu jos vardo neskelbsiu. Gal pasitaisys.

Lietuvis.

IŠ BRIGHTON, PARK.

Lapkričio 23 d. š. m. čia buvo lietuvių surinkimas su tikslu parinkti aukų išgavimui laisvės Lietuvai.

Aukų tuomsyk surinko $104.-00. Gruodžio gi 14 dieną ant p. J. Liutkausko prakalbų nors ir visai mažai žmonių atsilankė sudėjo $119.

Smulkių aukų surinkta $1.10.

Šiuomi kartu Brightonparkiečiai aukavo:

Po $25.00 aukavo:

F. Kumpis, Kriukas Brolių Kia, A. Norkevičius ir Visų Šventų Draugija.

Po $10.00 aukavo:

K. Kukoraitienė, F. Zimontas, M. Kodis, J. Lieveckis, K. Milinskas, J. Povilaitis, T. Indrijauskas, V. Šileris ir A. Luškevičius.

Po $5.00:

A. Bartkus, Konst. Petrulis, J. Kunevičius, K. Kareckas, J. Indrišiunas, P. Viršulas, A. Dišia, W. Mačikuniutė, J. Kižas, A. Žilinskas, J. Švilpa, J. Krasauskas, J. Žvirgždis, A. Marozas, B. Palionis, D. Pacevičius, J. Rekeča, J. Monikas, K. Jurevičius, W. Pakeltes, A. Šuminskas, D. Budvitis, J. Stalilionis, A. Nobažas, M. Jankevičius ir T. Šarauskis.

$3.00 aukavo J. Glebauskas.

Po $2.00 aukavo:

S. Varnis, A. Maženis, J. Mačiulis, J. Bučinskas, K. Usialis, D. Varnus, K. Ruplis ir J. Mockevičius.

Po $1.00 aukavo:

P. Aukštakalnis, A. Musteika, Jonas Dunčia, J. Žerelis, J. Ramčius, W. Lievickas, S. Zilinskas, K. Savickas, J. Sadaitis, J. Pocevičius, M. Daukšas, K. Barauskas, A. Aleliunas, J. Juška, J. Judis, Ona Jezavenskiutė, F. Meliauckas, J. Misevičius, J. Rutkauskis, A. Balčiunas, J. Palionis, J. Kalasinskis, J. Pupka, J. Šipavičius, B. Jovaiša, T. Indrijauskas, J. Saranskis, P. Gudaliauskas, P. Didžiarėkis, S. Venckus, H. Pildžius, A. Rudakas, K. Varnis, J. Bučiunas, P. Stogis, A. Vidugiris, O. Andrešiunienė, P. Sniegaitė, M. Norvilas, T. Andrijauskas, Helena Juškienė ir Teofilius Juškevičius.

Viso labo aukų randasi pas kasieriu Jona Beži $478.00.

Aukavusiems ištaria širdingai ačiu.

Sekretorius Jonas Zalatorius,
4106 So. Albany Ave.

AIROPLANAS SU LAIŠKAIS ARTINASI PRIE CHICAGOS.

Kelios dienos atgal iš New York'o išlėkė airoplanas su krasa į Chicagą, bet iki šiam laikui, dar jis neatlėkė. Sulyg pranešimų, lakunas išlėkė iš Clevelando 10:56 valandą vakar rytą ir dabar skrieja per Indianos padangę. Čianykščiai krasos viršininkai laukia atlekiant lakuno Johnson'o prie Grand Park'o, mieste prie ežero. Jeigu laimingai pribus, tai šiadie išlėks atgal į Clevelandą.

IŠ SOCIALISTU BYLOS.

Chicagoje prasidėjo didelė byla, kurią Suvienytų Valstijų Federalė valdžia užvedė prieš Amerikos Socialistų partijos vadus.

Valdžios teisman yra patraukti sekantieji partijos šulai:

1. Adolph Germer, pildantysis socialistų partijos sekretorius;
2. William J. Kruse, sekretorius Jaunų Socialistų Lygos.
3. Victor Berger, išrinktas kongresmanu iš Milwaukee, Wis.
4. Rev. Irvin St. John Tucker, "kunigas" ir socialistiškas agitatorius.
5. Louis Engdahl socialistų rašytojas.

Visi jie yra kaltinami prasižengimuose prieš taip vadinamą "Šnipystės Aktą" (Espionage Act) už varymą propagandos prieš valdiškus kariškus įstatymus, už raginimus žmonių nesiregistruoti ir kariumenėn nestoti, už kurstančias prakalbas, kurių tikslu, kaip valdžios atstovai sako, buvo sukelti žmonių pasipriešinimą prieš teisėtai išleistus valdžios įstatymus.

Byla atsibuva federalio teisėjo Landis teisme ir žada buti žingeidi, nes, sakoma, valdžia, kurios atstovai pernai iškratė socialistų partijos ofisus, turi surinkusi daug medžagos ir dokumentų apie nelegališką minėtų socialistų vadų veikimą.

Pranas Monstavičius, chicagietis lietuvis, apie kurio užmušimą karės lauke buvo rašyta 22-me "Lietuvos" dienraščio numeryje.

Rev. Irwin St. John Tucker yra truputį pažįstamas ir Chicagos lietuviams. Andai, kuomet "Naujienos" sutvėre taip vadinamą Amerikos Lietuvių Darbininkų Tarybą ir turėjo savo susirinkimą "Aušros" svetainėj, tenai kalbėjo ir Rev. Irwin St. John Tucker.

Kaip pamename tada ant rytojaus Chicagos laikraštis Tribune, pasiremdamas ant šio mitingo prakalbų, buvo aprašęs Chicagos lietuvius kaipo "bolševikus" priešingas Amerikos įstojimui į karę.

Byla yra nagrinėjama prieš prisaikintus teisėjus ir valdžios prokuroras pradėjo statyti savo pusės liudininkus ir dokumentus bei kitus priparodymus.

Tarp liudininkų šioje byloje žada buti ir Mrs. Thomas, žmona pernai paliuosuoto Chicagos Universiteto profesoriaus.

Poni Thomas pagarsėjo pernai nuo to laiko, kaip jos vyras tapo suareštuotas Hotelyje Brevoort su jauna gražia motcriške, pačia Amerikos armijos aficiero kariaujančio Francuzijoje. Užtai profesorius Thomas buvo paliuosuotas nuo profesuros iš Chicagos Universiteto.

Kada Adolfas Germer sekretorius socijalistų partijos, budamas pats apkaltintu, liudijo apie siekius, idealus teorijas ir historiją savo partijos, Poni Thomas sėdėdama ant liudininkų kedės arti Victor'o L. Berger'io, apkaltinto už tą patį prasižengimą ir išrinkto į kongresmanus, tai išrodė, kad poni Thomas labai buvo užsiinteresavusi tardymu.

Ji paskutiniu du metu labai susiartino su socijalistais. Viena kart net vadovavo mitingu Douglas Park svetainėje kada Adolf Germer buvo nai rugsėjo 5 d. iškrėtė.

Poni Thomas buvo linksma ir išreiškė norą liudyti už socijalistus, nors jos advokatas dar jai nepasakęs kada ji turinti tai padaryti.

Germer daug skaitė laike savo liudijimo iš knygutės antgalviu "Amerikos socijalistai ir karė." Jis plačiai išaiškino savo darbą, atliktą socijalistų ofise prie 803 W. Madison st., kurį valdžia perareštuotas už nelegališkus išsitarimus.

Germer'is prisipažino, kad yra surinkti nuo narių partijos apsigynimui pinigai, bet tie pinigai niekad nebuvę vartojami išgelbėjimui neužsiregistravusių vyrų, arba desertierių (pabėgėlių iš armijos). Tikslas rinkimo pinigų buvęs, kad išgauti teisingą tardymą tiems nariams partijos, kurie buvo areštuoti už platinimą propagandos liberatura ir kalbomis. P. Germer priešinosi tam, kad buk Jaunų Socialistų Lyga oficijališkai prigulėjo prie socijalistų partijos, arba kad jų visi nariai buvę socijalistais.

Linksmų Kalėdų" velijimus visiems savo draugams ir pažįstamiems siunčia iš Francuzijos p. J. Strumskis, kuris tarnauja ambulansų kompanijoj num. 130-tas.

IŠSIMOKYK DRAPANŲ KIRPIMO AMATĄ.

Mes mokiname ši puikų gerai apsimokant Kirpikai yra labai reikalaujami. amatą į trumpą laiką. Vietos nepripildytos laukia. Ateik dieną ir vakare.

Master Cutting School
J. F. Kasnicka
118 N. LaSalle St.,

CASH UŽ BONDSUS

Valdžios Liberty Bondsai perkama už "cash," arba paskolinams Jums pinigų ant jųjų ant legaliu-išlygų, arba išperkama Jųs įmokėjimą ant bondsų, kontrakto.

CARL M. WHITE
55 W. WASHINGTON ST., ROOM 411

AR TURITE SKOLININKA?

Mes galime iškolektuoti dėl jusų visokias neatgaunamas skolas, notas ir visokius beraštiškus skolų išjieškojimus tiesiai ant nuošimčių; nuo privatinių ypatų, biznierių, kompanijų ir kitų, nenori geruoju atsilyginti. Nepalsome kokia skola yra ir už ką, bile tik teisingai reika laujama; mes iškolektuosime nežiurint kur ir kokiam miesto jųs gyvenate, nei kur jusų skolininkai randasi. Musų buda pasiekia skolininkus visur, nes tam tikslui turime korespondentus, kolektorius ir advokatus visose dalyse Suvienytų Valstijų ir Kanadoje. Pamėginimas ir musų roda jums nieko nekaštuos. Reikale kreipkitės pas mus ypatiškai ar laiškais ant sekančio antrašo.

INTERSTATE LEGAL SERVICE AGENCY
3114 SO. HALSTEDST. Dept. A CHICAGO, ILL

Jaigugerai pasiųtos Drapanos tai nereikia Guarantee.

Atmink, kad laikrodis gryno aukso nėra gvarantuotas. Aš ir nieko negvarantuoju, bet užtikrinu kožnam, kas pas mane užsisakys siutą, ar overkotą, pilną užganėdinimą, arba nei cento nemokėsite.

Laisvės Bondsus priimu už darbą.

L. GELEZINIS
4503 SO. WOOD STREET CHICAGO, ILL.
TELEPHONE BOULEVARD 5669

...NAUJŲ METŲ ŠVENTĖ...

S. L. A. 208 MOTERŲ LUOPA
RENGIA VAKARĄ
Subatoj, Sausio-Jan. 4, 1919
Mildos Svetaineje, ant 3 Lubu, 3142 Halsted st.
7:30 valandą vakare
Inžanga ypatai 35 centai

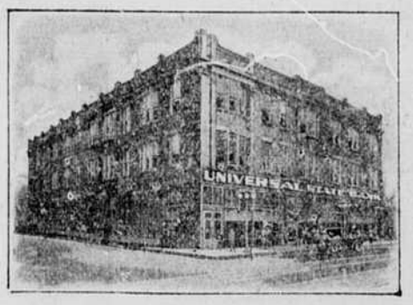

Lietuvių Valstijinis BANKAS

ZENGIA PIRMYN SPARČIAI IR KASDIEN AUGA STIPRYN IR STIPRYN

BANKO TURTAS JAU SIEKIA $1,172.560.13

..... DEPOZITŲ AUGIMAS .....

Kovo 3, 1917 (atidarymo dienoj	$ 16,754.95
Rugpjučio 4, 1917	288,556.89
Gruodžio 31, 1917	418,661,63
Liepos 2, 1918	600,079.07
Lapkričio 2, 1918	765,523.56
Gruodžio 3, 1918	875,105.05
Visas turtas siekia	$1,172,560.05

BANKO VALDYBA IR DIREKTORIAI LINKI VISIEMS KOSTUMERIAMS IR ŠIAIP LIETUVIAMS LAIMINGŲ IR LINKSMŲ KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ ŠVENČIŲ.

UNIVERSAL STATE BANK
3252 S. HALSTED ST. Kamp. 33. Chicago, Ill.
BANKO VALANDOS: Kasdien nuo 9 val. ryto iki 5 val. po pietų; Subatoj nuo 9 val. ryto iki 12 pietų. Utarninko ir subatos vakarais iki 8:30.

Laikrodėliai Deimantai žiedai.

Turme krautuvėje dėl pasirinkimo, specialiai dėl Švenčių. Elgin ir Waltham Laikrodėliai, Deimantai, Branzaletai, Žiedai. Butų išmintingu daiktu daryti visus savo pirkimus Auksinių Daiktų seniausioje ir atsakančiausioje krautuvėje Bridgeporto apielinkėj. Kainos labai prienamos. Patarnavimas dailus.

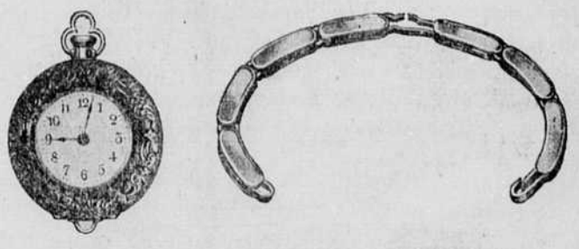

K. MICHALOWSKI
3303 So. Morgan St. Chicago, Ill.
PHONE DROVER 7027

Puikus Teatras
rengiams
Liet. Mot. 'Apšvietos Dr-jos M. Meldažio Svetainėj
2242 W. 23-rd Place

Ned., Gruodžio 22rą, 1918
Svetainė atsidarys 5 val. Lošimas prasidės 6 val.
Inžanga 35c, 50c, (75c su karės taksais)
Scenoje statoma 3-jų veiksmių
"Kalvio Duktė"
parašyta J. J. ZOLP

Gerbiama visuomenė, širdingai kviečiame atsilankyti, nes "KALVIO DUKTE" yra nepaprastai gražus ir žingeidus veikalas, paimtas iš dabartinės karės laikų, —pgi kiekvienam yra vertas pamatyti. Taigi nei vienas nepraleiskite šio perstatymo, nes po laikui gailėsitės.

Po parstatymo šokiai Kviečia Rengimo Komitetas